

Markku Haapio, 21570 Sauvo, puh. 731319  
tai 777502

Ilpo Hakasalo (puheenjohtaja) Vaasankatu  
19 B 34, 00500 Helsinki 50, puh.  
kotiin 713452, toimeen 7332743

Saara Kunnas, puh.kotiin 595317  
työ 764 093

Jukka Linko, puh. 463021

Markku Pääkkönen, puh. kotiin 914-32452 ,  
toimeen 17800

Timo Reenpää, puh. 90-493427



**SARJAINFO!**

SARJAINFON 3. TÖTUUDEN TORVEN  
47. ERÄIN HUUTAVAN ÄÄNEN KOR-  
VESSA 123. VUOSIKERTA.

Julkaisija: Suomen Sarjakuvaseura r.y.

PL 927, 00101 Helsinki 10, Postisiirto-  
tili 35164-9

Jäsenmaksu vuodelle 1975: 12 mk, alle

18-vuotiailta 6 mk. Jäseneksi on helppo

liittyä maksamalla jäsenmaksun postisiir-  
totilille. Muistakaa merkitä nimenne,  
osoitteenne ja puhelinnumeronne tilille-  
panokorttiin!

Osoitteenmuutokset hyvissä ajoin ja kir-  
jeellisesti seuran postiosoitteeseen.

Toimitusneuvosto: Juhani Härmä, Heikki  
Kaukoranta (vastaava toimittaja, puh.  
toimeen 1912734), Timo Reenpää, Jukka  
Rislakki, Pekka Tuliara.

Toimitussihteeri, Saara Kunnas (764 093, kotiin  
595 317).

Ilmoitushinnat: 1/1 sivu 180.-,  
1/2 sivua 100.-.



#### SARJIS IN MEMORIAM

Viimeinen Sarjis ilmestyi sitten loka-kuun alussa. Päätoimittaja Veikko (Joonas) Savolainen koetti työkiireittensä vuoksi saada julkaisijaa (Kustannus oy Williams) palkkaamaan toisen päätoimittajan sekä nostamaan piirtäjien palkkioita, jotka ovat olleet koko ajan 100 mk/sivu. Hän halusi myös enemmän nuoria kykyjä lehden sivuille, etenkin kun käyttökelpoiset Joonas -sarjat alkoivat loppua. Näissä oloissa Williams katsoi parhaaksi lopettaa jo muutenkin tappiollisen lehden.

Savolainen ennätti kesken kiireittensä kertoa Sarjainfolle mm. olevansa itse

tyytymätön vanhoihin Joonas -sarjoihin -sa joita kyllä vielä jäi Sarjiksessa julkaisematta. Hän totesi niiden syntyneen aikanaan, 50-luvulla, niin perin erilaisista lähtökohdista käsin, ettei nykyinen lukijapolvi oikein niitä koe omikseen. Toimitukseen saapuva yhä vuolaampi kirje- ja piirrostopulva kävi ajan oloon toimittajalle ylivoimaiseksi käsitellä muun toimitustyön sekä oman piirtämisen ohessa. Kustantajan taholta todettiin Sarjista julkaistun koko sen olemassaolon ajan PR-mielessä, jotta kriitikoille voitiin osoittaa julkaistavan tuontimateriaalin ohella kotimaista aineistoa. Lehti tuotti tappiota jatkuvasti, eikä kustantaja katsonut voivansa pitempään sijoittaa siihen muusta julkaisutoiminnastaan kertyneitä voittoja - muiden lehtien pysyessä pystyssä omilla tuotoillaan. Kustantajalle edullisemmän Joonas-sarjan lopuessa lopettamispäätös lanke- si itsestään.

Kustantajan taholla pidettiin syynä Sarjiksensa tappiollisuuteen lehden suuntautumista pienelle asiantuntijaeliitille pääostajakunnan, 10-12-vuotiaitten, jäädessä lehden suhteen välinpitämättömäksi.

Sarjis ennätti saada kolmivuotisen olemassaolonsa aikana varsin innostunutta huomiota sekä Suomessa että ulkomailla.



## JATKUU

Aloittelevat sarjakuvantekijät kääntyivät jatkuvasti kysymyksineen Savolaisen puoleen, ja joka numerossa julkaistiin jonkun nuoren kyvyn aikaansaannoksia. Ulkomaisissa asiantuntijapiireissä Sarjis niitti kiitosta Ranskaa, Italiaa, Belgiaa, Kanadaa myöten. Ruotsin Seriefrämjandet-yhdistys hämmästeli Suomen Williamsin edistyksellisyyttä saaden aiheen moitiskella sikäläisen Williamsin laskelmoivaa, tasapaksua kustannuspolitiikkaa.

Sarjoksen pääkirjoitus sanoo kyllä että tilanne on näin päin kallellaan "toistaiseksi", mutta ainakaan vielä ei tiedetä miten elämä jatkuu tästä eteenpäin.

Sarjis ennätti kolmivuotisen olemassaolonsa aikana tarjota foorumin monelle etevälle piirtäjälle, joista muutama on jo ennättänyt siirtyä paremmin palkattuun työhön aikakaus- ja sanomalehtiin.

Niin ollen Sarjainfokaan ei voi muuta kuin vilpittömästi valittaa hyvän lehden ja merkittävän edistyksellisen kulttuuri-poliittisen voiman näin varhaista poistumenoa.

JR & HK

PS. Viimeisten numeroiden arvostelu: ks. toisaalta tästä lehdestä.

PPS. Viimeaikaisen tiedonvälityskeskustelun valossa Sarjoksen lopettamispäätös ei kustantajan itsensä kannalta ehkä sittenkään ollut kovin viisas, edustaahan nimenomaan juuri Kustannus oy Williams ulkomaisen kaupallisen valvonnan lisääntymistä julkisessa sanassa.

## MUUT LEHDET

Uusi Suomi muisti populaarikulttuuri-ihmisiä jälleen pääkirjoituksessaan. "Vuosikausien rummutuksen tuloksena eliittikulttuurista tehtiin vihattava käsite uusvasemmistolaisten radikaalipiirien manipuloimana. Samanaikaisesti populaarikulttuurista tehtiin jonkinlainen pyhä lehmä tai kultainen vasikka, jonka ympärillä oli piiriä pyörittävä. Pop-kulttuuri on kuitenkin ollut vain naamio. Kulissien takaiset varsinaiset valankumousohjaajat ovat sitä hyväkseen käyttäen tähdänneet omaperäisen ja luovan kansallisen kulttuurin tuhoamiseen. Tämä tosiasia olisi lopultakin oivallettava ja myös tunnustettava." Näin siis Uusi Suomi, Johnny Hazardin julkaisija, pääkirjoituksessaan "Kulttuurimme tupajumit" lisäten vielä, että kulttuuriamme ruvetaan varmaan pian yhdenmukaistamaan ja antamaan sille poliittiset normit.

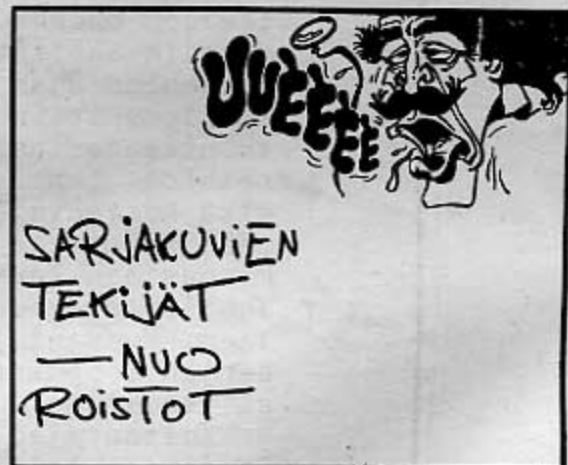
Rauni Paalanen näkyi vastaavan US:lle Tiedonantajassa. Hän puuttui myös nimimerkki M.o.t:n kirjoitukseen, jonka mukaan "populaarikulttuuri on marxilaisten otteessa". "Myytyään maamme EEC:lle, avattuaan ovet selkoselälleen kansainvä-

liselle roskakulttuurille, ajettuaan parhaat taiteilijamme taloudelliseen ahdinkoon ryhtyvät nämä huijarit suureen ääneen mekastamaan kansallisen kulttuurin puolustamisesta!", kirjoitti Paalanen.

J.R.

Numerossaan 1974: 7 on HOKKI-lehti esittänyt muutamalle tunnetulle kansalaiselle kysymyksen: "pidättekö sarjakuvi- ta?" Aarne Ervi, Ismo Kallio, Kaisa Turpeinen seuraavat sarjakuvia toisinaan, eivät säännöllisesti. Ervi: "Se hiiri... Mikki ja Aku... nehnä ovat erinomaisia, nämä eläimet." Kallio: "Tenavat - suosikkisarjani, jos nyt sellaisesta voidaan puhua." Turpeinen: "Muumia... Jaska Jokusta... Teräsmiestä aikoinaan." Jukka Rislakki, Helsinkiä kotipaikkanaan pitävän Sarjakuvakerhon ensimmäinen puheenjohtaja, seuraa päivittäin tärkeimpiä koti- ja ulkomaisia sarjakuvia. Paras Suomessa ilmestyvä sarjakuva on hänestä belgialais-ranskalainen Tintti. "Jaa-a, huonoina sarjakuvina pidän Johnny Hazardia, Agentti-korkeajännitystä, Tex Willeriä..." Anita Hirvosta harmittaa, että Aku Ankan taskukirjojen joka toinen uukeama ei ole nelivärinen. "...haha... Luen mä muutakin, vaihdan Akun talon lasten kanssa Retuun." Anna-Liisa Ruotsi vaatii sarjakuvasta huumoria, sen parempi mitä enemmän. Aku Ankka, Tom ja Jerry sekä Nakke Nakuttaja tulevat tällöin kysymykseen. Zoom on kivampi kuin Ruutu, jossa on liian paljon väkivaltaisia ja siinä mielessä ikäviä sarjoja. Ja valtioneuvos K.A. Fagerholm: "En lue"... "Sehän on tylsää, ihmettelen että ihmiset viitsivät lukea sarjakuvia." Valtioneuvoksen mieleen

tulee sentään varhainen lukuelämys: vuosikymmenten takainen sotamiessarja nimeltä Mitt i ettan Karlsson.



Yleisradion produktiivisessa sarjassa "Tökeröitä sarjakuvaa käsitteleviä ohjelmia" nähtiin 29.9. TV-2:ssa lapsille tarkoitettu Vinkkeli-ohjelmasarjan ensimmäinen osa. Toimittajina olivat Kirsti



Chydenius ja Annika Idström ja juontajina Eila Haapala ja Rauno Pietiläinen. Juontajien osuus sivuutettakoon tässä armeliaasti vaieten, mutta sisältöön ja tekotapaan on syytä puuttua.

Ohjelman puffissa sanottiin: "Mitä sarjakuvat meille kertovat? Onko niistä hyötyä, iloa, vahinkoa vai onko kuvien sisältö yhdentekevä?" Vastausta näihin kysymyksiin ei ainakaan tässä ohjelmassa saatu, mutta saimme kyllä kuulla muuta kiintoisaa.

Alussa esiteltiin Tiffany ja Avaruusmatka -sarjat. Muuan studiossa olleista lapsukaisista oli toiminut valokuvamallina kuten Tiffanykin, joten hän saattoi esittää kommentteja sarjan todenperäisyydestä. Avaruusmatkailijaksi ei kukaan läsnäolijoista tunnustautunut, joten toisen sarjan käsittely jäi valitettavasti hieman kapealle pohjalle.

Tämän jälkeen esitettiin kymmenen minuutin ajan (ohjelman kokonaiskesto oli 20 min.) Bayeux' n seinävaatetta. Tämä oli tietysti aivan paikallaan, sillä tiedämmehän kaikki, että kyseinen kudos on laajalle levinneen nykysarjakuvan tyypillinen edustaja.

Lopuksi toinen juontajista esitti säkenöivän kokoelman aforismeja ja kommentteja, joista on syytä mainita joitain helmiä, kuten esim. "Sarjakuvien tekijät

haluavat ansaita niin paljon rahaa kuin mahdollista" ja "Sarjakuvan tekijä ei välitä siitä, onko sarjakuva hyvä ja kehitettävä se lasta".

Nämä lausumathan ovat tietysti tosia kuin vesi. On onni, että meillä on televisiossa puhdasotsaisia mutta teräväkätseisiä toimittajia, jotka pyyteettömästi ja silmittömän rahanhimon valtaan sortumatta paljastavat tällaiset ahaat ja perverssit roistot ja ne katalat aiheet, joiden avulla nämä hylkiöt pyrkivät tuhoamaan nuorisomme moraalisen selkärangan. Meidän on täysi syy riemuista siitä, että sarjakuvien tekijäin maailmanlaajuinen salaliitto ehkä vihdoinkin saadaan tuhotuksi jalojen suomalaistoimittajien ansiosta. Kiittäkäämme heitä myös siitä, etteivät he omistaneet ajatuksiaan sarjakuvien kustantajille ja syndikaateille.

Mitä ohjelma loppujen lopuksi katsojilleen opetti? Ei varmaankaan sitä, mitä sen oli tarkoitus opettaa, mutta kylläkin

sen, että ennen kuin lasta aletaan kasvattaa kriittisyyteen (sinänsä kannatettava ajatus) pitäisi kasvattajien itse pystyä edes alkeelliseen (itse)kriittikkiin. Järjettömien yleistysten välttäminen näyttää olevan paljon vaikeampaa kuin voisi luulla.

J.H.

## JÄSENETU JOKAISELLE

Keräily-sarjakuvalahtien hinnastoa 1973 on vielä saatavilla! Jäsenille kauden (6) markan naurettavaan hintaan! Kysykää Sarjakuvaseuran osoitteesta!

Huom! Ei-jäsenet kääntykööt esim. Kuuskulman antikvariaatin (Viipurinkatu 1, 00510 HELSINKI 51) puoleen. Kirjakauppahinta Smk 10.-

### AIKAISU!

Sarjainfon numeroon 1974: 2 oli pääsyyt pujahtamaan tieto, jonka mukaan Kustannus Oy Williams olisi ostanut Eeva-yhtiön lehtikaupan yhteydessä myös Tilgmannin painolaitokset.

Williamsin taholta tietoa kuitenkin pidettiin, joskin imartelevana, kuitenkin painolaitoskaupan osalta suuresti liioiteltuna.

## KIRJEITÄ

Hyvä Sarjainfon toimitus!

Olen todella tyytyväinen artikkeleihinne Walt Disneystä (Carl Barksista). Kerrankin kunnan asiatietoa ja purna-

ta sekä kehumista C.B:stä. Kiitos Barksin piirtämien ja Suomessa julkaistujen sarjojen luettelosta (ovat loistavia juttuja). "Tiesitkö että..."-palsta on hyvä idea, jatkakaa sitä. Ja vielä kiitos niistä kirjakauppojen osoitteista.

Sitten kerhon jäsenmaksua täytyy nostaa ainakin 30.-/jäsen ilman ikäryhmitteilyä, jotta saataisiin vähän korkeatasoisempi (laadultaan) lehti ja vähän enemmän numeroita (6/vuosi). Onhan selvää, että koska kaikki hinnat nousevat täytyy myös jäsenmaksun nousta. - - - Eikö Seura voisi tehdä uutta sarjakuvahinnastoa, jossa olisi kaikki Suomessa julkaistut sarjakuvat ja realistiset hinnat, myös painosmääriä olisi hyvä tietää!

J.K.

...lehti ja seura ovat saaneet aikaan kiinnostumista kotimaisia sarjakuvia kohtaan ja tämä lienee rohkaissut harrastajia omakustannustoimintaan. Siksi toivoisinkin että Sarjainfoon tulisi seikkaperäinen artikkeli omakustannuksesta. Siitä miten se käytännössä tapahtuu, ja ehkä myös kustannuksista joidenkin suuntaa antavien esimerkkien valossa. - Olisi ilahduttavaa jos Sarjainfo voisi myös julkaista jonkinlaisen listan kotimaisista omakustannus- ja miksei myös muista sarjakuvista.

Raimo I Roine

Täytyy nyt ensi hätään tyytyä toteamaan, että omakustannus on periaatteessa yksinkertaista: piirrä sarjakuvan, sellai-

sen että siitä tulee painettunakin kunnollinen (tussilla, valkealle paperille), ja kävelet sarjakuva toisessa, iso rahatukku toisessa kädessä johonkin (pieneen, tai miksei isoonkin) kirjapainoon, missä esität asiiasi. Kirjapaino hoitaa käytännön puolen. Pian seisotkin painon ulkopuolella paljon köyhempänä, painava laatikko kädessäsi, ja ehkä alat ihmetellä miten omakustannettasi myyt. Siinä hommassa voit olla itse aktiivinen, tai voit kääntyä ky-

symyksinesi jonkin ison kirjakaupan, esimerkiksi Rautatiekirjakaupan puoleen. Se voi ottaa lehtesi levitykseen, mutta ottaa aika ison prosentin myynnistä välityspalkkiona.

Jos mielit saada sarjakuvasi painetuksi vähemmän kuin ison rahatukun voimalla, niin hankaluuksia on enemmän. Joudut käyttämään ensinnäkin kaikkia mahdollisia ystäviäsi, eli ns. henkilösuhteitasi saadaksesi mahdollisesti alennuksia, tai päästäksesi itse osallistumaan painatukseen. Muistelen, että kun Timo Aarniala & co. julkaisivat Salaisuuden varjo-vihkonsa (mahtoiko se olla 1968), he suorittivat itse painatustyön Demon kirjapainon koneilla, ja 600 kappaleen painos maksoi tekijöille n. 600 markkaa.

Nyt siitä on aikaa jo kulunut, ja kannattaisi kysellä nykyisiltä omakustantajilta, Olavi Saariselta esimerkiksi (osoite: ks. Rommikuujan esittelyä toisaalta tämän lehden palstoilta). Mutta pyrimme palaamaan tähän omakustannusasiin uudestaan jossakin Sarjainfon lähinumeroissa vielä.

Omakustannusluettelo on hyvä idea, painamme sen korvanne taa. - Info.



Olen kiinnostunut underground-sarjakuvista. Suomessa on kuitenkin näitä sarjoja varsin rajoitetusti saatavissa Jymy-lehden ollessa oikeastaan ainoa tämän alan julkaisu. Jos siis aikoo lukea näitä sarjoja enemmän on ainoa mahdollisuus ilmeisesti tilata underground-sarjakuvalehtiä ulkomailta. Tämä ei kuitenkaan ole aivan helppoa. Tästä syystä käännyn Teidän puoleenne tiedustelemalla

- 1) onko seuran tiedossa osoitteita, joista ko. lehtiä voi tilata?
- 2) kuinka paljon lehdet tulevat maksamaan ja onko väliä hinnan puolesta, mistä maasta lehtiä tilataan (olen kuullut, että esim. Hollannista on mahdollisuus saada näitä lehtiä), onko firmoja, jotka myöntävät erikoisia alennuksia näiden lehtien tilaajille (esim. tiettyä määrää tilattaessa, onko firmoilla myös jotain näiden lehtien poistomyynnejä)?

- 3) koska ensimmäiset underground-sarjakuvalehdet ovat alkaneet ilmestyä ja mistä näitä aivan ensimmäisiä lehtiä on vielä saatavissa, ilmestyykö mitään tällaista lehteä säännöllisesti?
- 4) välittääkö Sarjakuvasseura underground-sarjakuvalehtiä ulkomailta ja onko seuralla muuten toimintaa näiden lehtien parissa (onko Sarjainfo-lehdessä

esim. käsitelty näitä sarjoja ja niiden piirtäjiä)?

#### VASTAUS

- 1-2 Amerikkalaisia underground-sarjakuvia voi tilata monista paikoista. Useimmat niiden kustantajat myyvät myös vähittäin. Seuraavassa pari erikoisliikettä, jotka toimittavat kaikkien kustantajien lehtiä ja ovat osoittautuneet hyväksi. Ne pystyvät toimittamaan laajan valikoiman underground-sarjakuvalehtiä, fanzineja, ja muuta asiaankuuluvaa. Ne lähettävät yleensä ilmaiseksi luettelonsa pyydettäessä. Hinta on tavallisesti 65 senttiä kappale postikuluineen, mikä tekee suunnilleen kaksi ja puoli markkaa. Rahaa on helppo lähettää liikepankeista saatavia shekkejä käyttäen.

Bob Sidebottom  
73 E. San Fernando  
San Jose, Ca. 95113  
USA

Eric Fromm  
PO BOX 31075  
Diamond Heights  
San Francisco, Ca. 94131  
USA

- 3 Ensimmäiset underground-sarjakuvalehdet ilmestyivät vuoden 1967 paikkeilla, ellei joitakin varhaisia edeltäjiä oteta huomioon. Yleisesti ottaen ensimmäisenä varsinaisena u-sarjiksena pidetään Robert Crumbin ZAP-COMIX No. 1:tä, joka on edelleen saatavissa. Muita varhaisia lehtiä olivat Yellow Dog (Vanhimmat numerot julkaistu uusintapainoksena), Lynchin Bijou Funnies 1 (ei saatavissa) sekä Gilbert Sheltonin tuotanto. Hiljattain on ilmestynyt erittäin hyvä underground-sarjakuvien historiikki, Mark James Estrenin "A history of underground comicx" (Straight Arrow Books, 1974). Hinta Suomessa lienee viidenkymmen luokkaa, mutta kirja on hintansa väärti.
- 4 Ikävä kyllä Seura ei tällä hetkellä kykene välittämään ulkomaista materiaalia. Puhetta on ollut, mutta käytännössä ovat mahdollisuudet puuttuneet. Jonkin verran uutisia ja lehtiesittelyitä on ollut Sarjainfossa.



## VAIHDAN, MYYN \*

Minulta puuttuu Aku Ankan numero 1954: 12. Kuka vaihtaa? Vaihdossa voin antaa vanhaa Akua, Sarjakuvalehteä, Kippari-Kallea, Pecos Billiä vm. - Matti Heinonen Ratatie 2, 42800 HAAPAMÄKI, puh. 943-32 498.

Ostetaan Kuvitettuja klassikkoja, numerot 44, 45, 47, 50, 51, 53, 56-58, 60, 62, 64, 67, 69, 76-81, 87, 90-92, 94-97, 99, 100, 103, 138-. Hyvään hintaan! Voin vaihtaa myös Aku Ankkoihin vuosilta 1966-74 (muutamia numeroita), Pecos Billin vuosikertakirjoihin 1958, 1960, ja muihin sarjakuvuihin. Sovitaan tarkemmin. - Vastaukset osoitteella Jorma Kajaste, Nallenpolku 2 A 5, 02100 TAPIOLA.

Myyn pilkkahintaan: Gotlibin sarjakuvakirja Rubrique-à-brac 1, Le Dolcezza della Famiglia -osa italialaisesta sarjakuva-antologiasta, strukturalistinen brasilialainen sarjakuvatutkimus (Cirne: A Linguagem dos Quadrinhos), ital. Linus-lehden ja ransk. Cahiers du Cinéman vanhoja n:oita. Juhani Härmä, Sepänkatu 3-5 D 91, Hki 15, puh. työhön 649 717, kotiin 639 767.

### OSTAN

Ostan suomalaisia undergroundlehtiä ja omakustannussarjakuvia, sekä jonkin verran ruotsin- tai englanninkielisiä undergroundlehtiä. - Raimo I Roine, Pitkällöntie 5 A 15, 02170 HAUKILAHTI.

JYVÄSKYLÄN KESÄ 1974:

ILOISTEN KUVIEN

PIIRTÄJÄIN PÄIVÄT



Piirtäjien päivät ajoitettiin Jyväskylän Kesän 1974 (25.06.-04.07.) ohjelmassa nimenomaan populaarikulttuuriviihkeelle ja aloitettiin varaslähdöllä edellisvuoden tapaan.

TARKOITUS - YLEISTAVOITE, jonka

Erkki Salonen Jyväskylän Kesän Iloisten kuvien piirtäjien päivien avaussanoissaan 24.6.74 ilmaisi näin: "Jyväskylän Kesä pyrkii monipuolisen ja korkeatasoisen taideohjelmansa ohessa käynnään järjestelmällisiä keskusteluja kulloinkin ajankohtaisista aiheista sekä antamaan vitamiiniruiskeita eli kehityksyrökykeitä milloin milloinkin hyvälle ja edistämisen arvoiselle asialle.

Viimeksi mainitussa tarkoituksessa järjestettiin vuosi sitten kokeiluluonnosta Iloisten kuvien piirtäjien päi-

vät. Suomen Nuorison Liitto, jonka ohjelmaan kuuluvat periaatteessa kaikki kansantaiteet sekä kaikki nuorison kansanomaisen taideharrastuksen muodot, ja Suomen Sarjakuvaseura, joka on omistautunut sekä sarjakuva- että yleisemminkin koko populaarikulttuurin edistämiseen, panivat toimeksi ja toteuttivat täällä nuo piirtäjäpäivänsä suurella menestyksellä.

"EIHÄN TÄTÄ ELÄMEE ILIMAN HUUMORIA KESTÄS MURSUUNNAHKANEN PERSEKKÄÄ"

Iloisten kuvien piirtäjien päivien aatteellisena lähtökohtana oli pyrkimys voimistaa iloisia ja elämänmyönteisiä piirteitä omassa yhteiskunnassamme sekä tarjota (pila)piirrännästä kiinnostuneille tulaisuus tavata toisiaan, tutustua ja keskustella sekä ottaa oppia toinen toistensa ajatuksista ja kokemuksista.

Iloisten kuvien piirtäjien päivät tähtävät ennen muuta piirtämisen vaikean ja mielenkiintoisen taidon kehittämiseen. Tiedämme, että tätä alaa yksin harrastellessaan jää piirtäjältä moni tärkeä niksisi tai työtapa kenties vuosiksi ulottumattomiin, ellei sitä sattumalta toiselta kaverilta opi. Edistymisen hitaus saattaa joskus turhauttaa yksinäisen harrastajayrittäjän. Tiedämme myös, että piirtäminen ammattina on erityisesti pienes-

sä maassa vaikea laji. Sen tärkeimmät vaatimukset on jokaisen syytä tietää jo ennen kuin tekee kohtalokkaan päätöksensä ja antautuu ammattiopettajan elämäntaisteluun, voittoihin ja tappioihin.

Tulipa meistä aikaa myöten harrastajia tai ammatinharjoittajia joillakin piirtämisen aloilla, tärkeintä on tietysti, että viljelemme luontaista lahjaamme ja kehitämme omimman taidelajimme ilmaisukielen hallintaa. Tässä mielessä taiteen ilmaisukielen oppiminen saattaa merkitä meille yksilöinä ja persoonallisuuksina - ja meidän lähiympäristöllemme - kenties enemmän kuin jonkun uuden vieraan kielen oppiminen.

Tekstiongelmien johtavat meidät iloisten kuvien piirtäjien elämänmittaisille ongelma-alueille. Kuvan tekninen tekeminen on vain viimeinen vaihe, sen muotoilu ajatuksissa, aihe, näkökulma, valaistus, korostus, pelkistys jne. on paljon päänsäivä tuottava, näkymätön maailmanosa. Esim. Karin poliittinen cartooni on tietysti mielessä yhteistaideteos, poliittinen satiiri yhdessä näytöksessä.

Jokaisella piirrosilmaisun lajilla on yleisten vaatimusten lisäksi omat erityisvaatimuksensa, kuten tiedämme esim. julisteista, sarjakuvista ja piirroselokuvan eri muodoista. Kukaan ei opi niitä kaikkia koskaan hallitsemaan täydellisesti. Ehkä siinä on tämän alan suurin viehätys."

#### KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS

Erkki Salonen jatkoi:

"Viimevuotiset päivämme järjestettiin kokeiluna vain pienelle joukolle. Yli 90 hakijasta valittiin työnäytteiden perusteella tänne kolmannes sillä seurauksel-

la, että taso oli suorastaan huolestuttavan korkea. Kokemuksesta viisastuneina päätimme tällä kerralla tähdätä entistä suurempaan piirtäjäjoukkoon. Tämä kävi mahdolliseksi, kun saimme näiden päivien vastaavaksi esimieheksi monipuolisen Veikko Savolaisen eli Joonaan, joka viime vuonna iltakaudet piti yksityiskurssejaan innokkaiden piirtäjien majoituskassakin. Päivien yleisjärjestäjät ovat samat kuin vuosi sitten, eli siis SNL, Sks ja apurahatuen antaja: Suomen Kulttuurirahasto".

#### TOIMIKUNNAT

Järjestelytoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi taiteilija Veikko Savolainen ja sihteerinä kuvaamataidonopettaja

Kaisa Koistinen sekä muina jäseninä pääluennoitsijoiksi pyydetty taiteilijat Henrik Tikkanen, Olavi Hurmerinta ja Reino Niiniranta, kokoontui kaksi kertaa

Päivien järjestämisestä käytännössä vastasivat esimies ja sihteeri yhdessä Jyväskylän Kesän toimiston kanssa.

#### OPPILASVALINNAT

Valintatoimikuntaan oli nimetty taiteilijat Olavi Hurmerinta, Matti Louhi, Veikko Savolainen ja arkkitehti Tapio Korpisaari.

Oppilaiden valinta katsottiin kuitenkin tarpeettomaksi, koska kaikki halukkaat voitiin tällä kerralla toivottaa tervetulleiksi. Tilanne oli onnellinen, sillä vaikeapa onkin muutaman työn perusteella arvioida, millainen oivalluskyky ja toteutusvalmius kullekin myöhemmin kehittyi. - Ikärakenteeltaan vaihtelevaksi (11-64 v) muodostunut oppilasaines tuli eri puolilta Suomea, enimmäkseen Jyväskylän ja Helsingin seuduilta, joukossa puoli-ammattilaisia.

#### HAVAINNOMATERIAALI JA -VÄLINEET

Päivien avajaispäivänä jokainen osanottaja sai pakkauksen, joka sisälsi lehtiön, erilaisia kyniä ja värejä. Fennopaperin edustaja, tuotepäällikkö Bo-Erik Pelin, esitteli varsinaisen luentonsa lisäksi myös välinenäytelyssä asiasta kiinnostuneille saatavissa olevia piirtäjän materiaaleja sekä niiden hankintamahdollisuuksia.

Kirjanäyttelyn valitsi Heikki Kaukoranta piirrosalan runsaasta materiaalista. Aineisto saatiin Akateemisesta kirjakaupasta ja Gummerus Oy:n Kirjakaupasta.

Näyttelyt olivat avoinna yleisölle 25.6.-3.7.74. Yleisöä kävi arviolta 4000 henkeä. Huomattavin vieras näyttelyssä oli Tasavallan Presidentti Urho Kekkonen, joka pistäytyi hänestä itsestäänkin piirrettyjä kuvia katsomassa prof. Asko Villkunan kanssa.

#### OHJELMA

ei poikennut alkuperäisestä suunnitelmasta paljonkaan. Tosin tiedotteista oli lipsahtanut pois eräitä tapahtumia ja nimiä, kuten mm. Erkki Salosen avauspuhe. Niinpä keskiviikkona 26.6. ohjelmaan oli suunniteltukin lisäyksenä Kansan Uutisten piirtäjän tait. Ilmari Nykäsen osallistuminen keskustelun johdattelijana Olavi Hurmerinnan kanssa. Samoin hän osallistui päivän näyttelykriittikkiin.

Torstaina 27.6. kirjastonhoitaja Heikki Kaukoranta esitelmöi sarjakuvan historiasta. (Episkoopin kehous häiritsti).

Perjantaina 28.6. yllätysvieraana piti luennon prof. Arthur Asa Berger työnäyttein.

Edellisen vuoden tapaan Iloisten kuvien piirtäjien päivien suojelijana ja hyvänä hengettärenä toimi nytkin Irmeli Viherjuuri, suomalaisen pilakuvan suurten vuosikymmenten suurimman pilapiirtäjätallin tallimestarin Veli Giovannin tytär.

Kaisa Koistinen



JYVÄSKYLÄN KESÄ 1974:

## POPULAARIKULTTUURIKONGRESSI

Lukuisat sarjakuvaseuran jäsenet ottivat osaa Jyväskylän kesän Populaarikulttuurikongressiin 26.-28.6.1974. Kongressi, jota veti apulaisprofessori Veikko Anttila, otti itselleen suururakan yrittäen keskittyä populaarikulttuurin kaikkiin puoliin. Jo ensimmäisenä päivänä osanottajat jakaantuivatkin viiteen ryhmään, jotka tarkastelivat kuvaa (elokuva, tv, valokuva), sanaa (viihdekirjat ja -lehdet, sarjakuvat), säveltä, tapahtumia ja varieteeta.

Ryhmien vetäjinä toimivat Sakari Haapaniemi, Jukka Rislakki, Pekka Gronow, Jöns Carlson ja Erkki Salonen. Kaiken yllä häälyivät tietysti etukäteissuunniteluunkin osallistuneiden Matti Kuusen ja Osmo Jokisen hahmot. Ryhmät laativat melko mielenkiintoisen tuntuista yhteenvetoja. Kiinnostuneet voinevat kääntyä vetäjien puoleen lisätietoja halutessaan.

Populaarikulttuuria eri kulttuuripiireissä tarkastelivat professorit Arthur Asa Berger (USA) ja Kazimierz Zygulski (Puola), joiden lähtökohdat ja näkemykset olivat tietysti kovin erilaiset. Muitakin esitelmiä pidettiin. Tutkimuksen tasoa päiviteltiin, mutta rakentaviakin ehdotuksia tuli esiin. Kuultiin, että perusteilla on populaariliitto (sitä vetää toistaiseksi Osmo Jokinen) ja että jonkinlaista viihdekulttuurin maailmaninstituuttia havitellaan Suomeen joskus tulevaisuudessa. Myös populaarikulttuurin tiedotuskeskus toi itseään tykö Jyväskylässä.

Kongressiin liittyi eräitä näyttelyitä ja tilaisuuksia: Solmu Mäkelän Taikamaailma-näyttely, Kuvasitaatteja ja Pekka Puupää-näyttelyt sekä sarja suosittuja suomalaisia elokuvia. Oikeissa iltamissakin käytiin ja nähtiin suomalaisia varietee-esityksiä.

Posket hehkuen liikkuvat yliopiston

liepeillä myös iloisten kuvien piirtäjien sankat joukot. Yläkerrassa oli piirtäjäveteraanien näyttely sekä varsinkin nuoria kiinnostanut piirtämisen tekniikan näyttely, jossa sai tutustua myös pila-kuva- ja sarjakuvakirjallisuuteen.

Mitään valtavia yleisömielisiä ei kongressi vetänyt, mutta sen tiedotusvälineissä osakseen saama huomio oli suuri. Myös jälkikeskustelu aaltoili vilkkaana. Mainittakoon vain, että Jöns Carlson kehui happening-aiatetta ja moitti Helsingin Sanomien tapaa käsitellä kongressia. Hänelle kirjoitti vastaan Kari J. Kettula, jonka mielestä "Happening-tutkimus on älyllistä viuhahtelua". Keski-suomalainen peräänkuulutti kulttuurin suojalakeja ja varoitti kulttuuri-imperialismista, olihan Kesän aikana puhuttu paljon amerikkalaisen ja EEC-viihteen tunkeutumisesta Suomeen.

J.R.



## STUDIA POPULARIA

Helsingin yliopistossa pidettiin 25.9.-28.9.1974 populaarikulttuurin yleisötilaisuussarja Studia Popularia. Käsiteltävinä olivat viihdeteollisuuden eri lajit, elokuva, viihdekirjallisuus, musiikki ja puolipakolliseksi lopuksi happeningtilaisuus. Studia Popularia saavutti suuren yleisömenestyksen ja Porthanian luentosali II ja Yliopiston Pieni juhlasali olivat täynnä jokaisessa tilaisuudessa.

Studia Popularia-sarjan ensimmäisenä päivänä tutkittiin mitä se populaarikulttuuri oikein on ja miten sitä voisi tutkia. Professori Matti Kuusi ja Populaariliiton presidentti Osmo Jokinen tekivät parhaansa rajatessaan käsitteitä ja luodessaan taustaa nykyhetken tutkimukselle. Olli Alho kertoi puolestaan elokuvan tutkimusmahdollisuuksista. Hän tarkasteli elokuvaa viihdeteollisuuden piiriin kuuluvana teollisuustuotteena, jolla on määrätty tuotanto- ja jakelumekanisminsa, jotka vaikuttavat elokuvien sisällöllisiin ominaisuuksiin. Olli Alho analysoi myös Helsingin elokuvateattereiden kokonaisohjelmistoa jakaen sitä eri lajeihin. Elokuvan sisältötutkimukseen liittyvänä esimerkkinä Alho esitteli Coppolan filmin "Kummisetä", josta hän löysi siirtymäriittejä ja muita kiinnostavia yksityiskohtia. Valitettavasti ensimmäisen päivän tilaisuuden aika loppui kesken eikä alustusten pohjalta ehditty lainkaan keskustella.

Toisen päivän teemana oli viihdekirjallisuus. Tarkoituksena oli jakaa useita lyhyitä tietoisuuksia viihdekirjallisuuden eri aloilta. Tilaisuuden puheenjohtaja Kari J. Kettula luki johdannoksi fil. lis. Juhani Niemen kirjoittaman viihdekirjallisuuden historiikin, joka ulottui romantiikasta meidän päiviimme asti. Ulla Eloranta selitti viihteeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä ja toi esiin erilaisia tutkimusmahdollisuuksia. Välillä soitettiin Eino Gröniä ja Henry Theeliä Yliopiston Pieneen juhlasaliin tuodulla jukeboxilla. Kaari Utrio kertoi tyylikkääseen tapansa omasta kirjailijantyöstään ja jakoi reseptejä menestyksellisen ainekseksi. Marja Paasio analysoi viihdelehdistön rakenteita ja tulevaisuudennäkymiä. Satu Apo riepotteli syksyn bestselleriksi aiottua Hemingway & Bonaccarreren kirjaa "Rosebud" ja osoitti, miten viihdekirjan takaa on aina löydettävissä tietyt poliittiset aspektit. Jukka Rislakki kertoi länsimaiseen viihdekirjallisuuteen ja sar-

jakuviin liittyvästä väkivaltateemasta. Tilaisuus päättyi omituiseen puhinaan ja jakkailuun, jossa alustajia syytettiin tosikkomaisuudesta ja jeremiadeista. Populaarikulttuuri on aina totista puuhaa. Toiset tuottavat ja rikastuvat, toiset kuluttavat ja vieraantuvat. Tätäkin



mieltä oltiin salissa.

Kolmas Studia Populariapäivä oli pyhitetty musiikille. Seppo Toiviainen, Pekka Gronow ja Philip Donner kertoivat pop-musiikin osakulttuureista ja tutkivat musiikin olemusta. Sarjan viimeisenä päivänä M.A. Numminen esitti katsauksen happeningien kirjajaan historiaan. Ennako-ohjelmassa oli mainittu että tilaisuudessa käsiteltäisiin myös populaarileikkettä ja akateeminen aivorieha pääsisi valloilleen. Näin ei, ehkä onneksi, käynyt.

Jälkeenpäin arvioiden tämä Helsingin Yliopiston kansanrunoustieteen laitoksen järjestämä Studia Popularia- sarja vaikutti liian nopeasti kokoon kyhätyltä. Alustajilla ei ollut tarpeeksi aikaa tehdä töitään. Yleistunnelma muodostui jotenkin sekavaksi. Yleisön joukossa oltiin epä-tietoisia miksi sarja oli yleensä järjestetty. Minusta tuntuu, etteivät järjestäjätkään sitä tienneet. Viime kesänä järjestettiin Jyväskylän Kesässä Populaarikulttuurikongressi, jossa samoja aiheita pohdittiin sekä työryhmissä että yleis-tilaisuuksissa. Sieltäkin jäi hattaranmaku suuhun.

Tällä hetkellä populaarikulttuurin tutkimus kaipaisi jonkinlaista tutkimussuunnitelmaa. Kuuluisiko sen tekeminen Helsingin yliopiston kansanrunoustieteen laitokselle, joka on alaan liittyviä puuhia viime aikoina harrastellut? Toinen mahdollisuus olisi se, että tuo merkillinen Populaariliitto, jonka presidentiksi on valittu toimittaja Osmo Jokinen, antaisi kuulua itsestään ja kokoaisi alan ihmiset tiukasti tutkimukseen rajautuvaan seminaariin. Populaariliitto jatkuvasti kokouksia, joihin kutsutaan osanottajia joillain tuntemattomilla perusteilla. Mielestäni tällainen bysanttilainen toiminta olisi syytä lopettaa ja järjestää sensijaan avoimia keskustelutilaisuuksia, joihin asioista kiinnostuneet voisivat osallistua. Samoin on kuulemma perustettu Populaarikulttuurin Tiedotuskeskus, joka tähän mennessä ei ole tiedottanut itsestään ja toiminnastaan mitään. Jos tuo keskus toimisi, se voisi vaikka ensi työksi organisoita populaarikulttuurin alaan liittyvien opinnäytteiden ja tutkimusten bibliografinnin ja julkistamisen. Tämä estäisi mahdolliset päällekkäistutkimukset.

Kesällä ilmestyneen populaarikulttuuri-antologian "Aika on aikaa" esipuheessa kirjan toimittaja Seppo Knuutila kirjoittaa viisaita ajatuksia. Jokaisen on ehkä syytä lukea tuo esipuhe ulkoa.

Kari J. Kettula

Parahin KJK!

Kun hermättelet Studia Populariaa ja ehkä myös Populaarikulttuurikongressia liian häikäsesti aikaansaaduiksi ymmärtäneet jos Populaarikulttuurin keskus ja Populaariliitto suunnitteluvaiheessa tois-taiseksi ovat olleet julkisuudelta salassa. Populaariliitto ei ole kokoontunut kertaakaan - ei edes viralliseen perustavaan kokoukseen - sillä sen tavoitteet kytkeytyvät Populaarikulttuurin keskuksen tehtävien määrittelyyn. Tämän vuoksi Populaarikulttuurin keskuksen neuvottelukunta on jakautunut työryhmiin erilai-

set mahdollisuudet kartoittaakseen. Mn. bibliografinnia ja koordinoitua on pohdittu ja selvitetty, joten asioita on tiedostettu. Mutta puhumme ääneen vasta sitten kun pasmat ovat selkiytyneet.

30.10.74

O.J.

---

#### AMERIKKALAISEN SARJAKUVAN NÄYTTELY HELSINGISSÄ

---

American information center järjesti lokakuussa mahdollisuuden perehtyä Yhdysvaltain sarjakuvaan vaiheisiin tuottamalla Suomeen laajan näyttelyn, joka oli avoinna Helsingin kaupunginkirjaston Töölön sivukirjastossa 17.-30.10. Ranskalainen sarjakuvaekspertti Pierre Couperie oli vaikuttanut ratkaisevalla tavalla näyttelyn kokoonpanoon ja esitteeseen, joka yhdessä kuvien kanssa mahdollisesti verraten perusteellisen paneutumisen aiheeseen. Tosin monet kuvat olivat ennalta tuttuja Couperien & Co. sarjakuvahistoriikista (La bande dessinée et figuration narrative) sekä muistakin historiikeista - seikka mikä ei silti vähennä nyt avoinna

olleen näyttelyn merkitystä yllättävänkin kiihottomana johdatuksena amerikkalaisen sarjakuvan vaiheisiin.

Näyttely oli ennen Helsinkiä ollut esillä Pariisissa, Brüsselissä ja Tukholmassa. Helsingistä näyttely palasi takaisin Ranskaan lähteäkseen siellä maaseutukierrokselle. - Sarjakuvaseura osallistui näyttelyn valmisteluihin toimittamalla suomeksi näyttelyn luettelon.

---

LUCCA 10: 28.10.-3.11.1974

---

Luccan kansainvälisillä sarjakuva- ja animaatiopäivillä alkaa olla jo perinteitä, tänä vuonna ne järjestetään kymmenennen kerran, kymmenkunnan eri kansainvälisen ja kansallisen järjestön ja yliopistollisen laitoksen toimesta.

Animaatiopäivien (28.-30.10.) ohjelmassa on tänä vuonna mm. katsaus kauden 1973/74 animaatioelokuvatuotantoon, historiallinen läpileikkaus Tšekkoslovakian animaatioelokuvaan, Bob Godfrey'n ja Paul Grimault'n esittelyt sekä katsaukset Kanadan ja Italian tuotantoon.

Sarjakuvapäivillä (1.-3.11.) tarkastellaan kauden 1973/74 sarjakuvatuotantoa, katsotaan "Elokuva ja sarjakuva"-aiheinen elokuvakokonaisuus, jaetaan "Yellow Kid"-sarjakuvapalkinnot, keskustellaan 70-luvun kansainvälisestä sarjakuvatuotannosta, jne.

Lisäksi järjestetään kustantajien markkinat, vanhojen sarjakuvalehtien markkinat sekä sarjakuvaoriginäyttely.

Yhdensistätoista Luccan päivistä kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä sihteeristöön, osoite: LUCCA SECRETARIAT, Via Flavio Domiziano 9, I - 00145 ROMA, Italia. - Kieli: jokin muu kuin suomi tai ruotsi.

YLI 80 LEHTEÄ ESPANJASSA  
hyvää ja huonoa,  
työllisyys turvattu

Harva taitaa tietää tai muistaa, että Espanja tuottaa runsaasti sarjakuvia, joista monet ovat löytäneet tiensä meillemkin. Sikäläisten piirtäminen on meillä ilmestynyt mm. lännensarjoja (vanha Seikkailu-sarjat), lemmensarjoja (Monalisan Paula), kauhusarjoja (Shokki), agenttisarjoja (erästä Modesty Blaisen versioita), tieteissarjoja (Dani Futuro) ja lastensarjoja (Nopsa ja Näpsä).

Suomalainen tarkastelija havaitsee pian Espanjan sarjakuvatilanteesta muutamia erikoispiirteitä. Sarjakuvia julkaistaan kotimaisin voimin; ulkomaisten yhtiöiden jalansija on tällä hetkellä pieni. Omin voimin tehtyjä sarjakuvia on paljon. Ja ne leviävät ulkomaille runsain määrin.

Ensimmäinen lastenlehti Espanjassa

perustettiin jo 1700-luvulla. Myös kuvakerronnan perinne on maassa pitkä. Espanjalaiset keuhvatkin olleensa muita eurooppalaisia edellä puhekuplissa ja eräissä muutoseikoissa. Suurkaupunkeihin syntyi 1900-luvulla lukuisia sarjakuvalehtiä julkaisevia pienyhtiöitä, mutta amerikkalainen maihinousu tapahtui suunnilleen samoihin aikoihin ja samanlaisin seurauksin kuin Suomessa. Sanomalehtistriipejä Espanjassa ei tunnettu lainkaan, vasta 50-luvulla ne saivat hiukan jalansijaa.

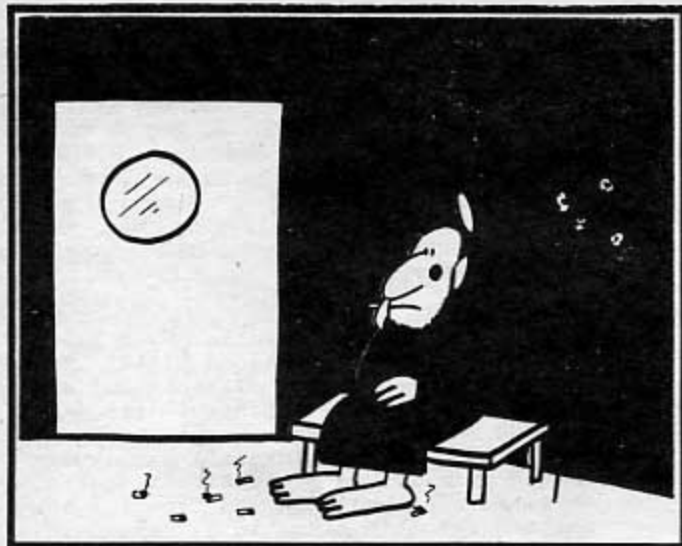
Sisällissodan jälkeen ala oli täysin lamassa. 1951 hallitus antoi luvan julkaisusta sarjakuvalehtiä vakituisesti, mutta voimaan astui myös tiukka ennakkosensuuri. Lait, jotka muistuttavat amerikkalaisia Comics Code -sääntöjä, kiel-

BURU LAN COMICS | Fascículo semanal para adultos

1







tävät mm. seksin, väkivallan ja hallituk-  
selle epämieluisan politiikan ja kos-  
kevat kaikkia kotimaisia ja tuontilehtiä.  
Kokoomukseltaan elitistinen nuortenleh-  
tineuvosto valvoo markkinoita. Luvatto-  
man lehden julkaisemisesta ja levittä-  
misestä voi saada vankeus- ja sakkoran-  
gaistuksia.

Melko mielivastaisen tuntuisesti leh-  
det on jaettu lasten-, nuorten- (15-18-v.)  
ja aikuisten lehtiin. Esim. Mafaldaa ja  
lemmensarjoja myydään vain aikuisille.  
Ja heidänkin lehdistään sensuroidaan jos-  
kus liian paljaspintaisia naisia. Teräs-  
mies ja joukko muita supersankareita oli  
väliillä kiellettyjen listalla, ja toi-  
saalta Espanja on kehittänyt mm. oman  
Tarzaninsa seikkailemaan viidakoissa.  
Monet kustantajat ilmoittavat sarjakuva-  
lehtiensä olevan "kohottavia", "moraali-  
sia" ja "sankaruutta lisääviä".

Kustantajia on kaikkiaan 24. Sarja-  
kuvalehtiä ilmestyy hieman yli 80 (jos  
luetaan mukaan Meksikossa painetut "es-  
panjalaiset" lehdet). Sarjakuvalehtien  
levikki oli vuoden 1967 tietojen mukaan  
4,5 milj. kpl. kuukaudessa, luultavasti  
televisioistumisen takia huomattavasti  
pienempi kuin pari vuotta aikaisemmin.

Lehdet ovat paljolti samannäköisiä ja  
käsittelevät espanjalaisen keskiluokan  
perheen tai kaveripiirin harmittomia  
pikkuhauskoja tapahtumuksia. Tämähän pätee  
etenkin tärkeimpään kustantamoon  
Brugueraan, jolla on 9 lehteä, niiden  
joukossa maan suurimmat. Tunnetuin niistä  
on jo 1921 syntynyt Pulgarcito mm.  
parhaana lasten lehtenä palkittu. Yhtiö  
vie myös ulkomaille ja toisaalta julkai-  
see ranskalaisia laatusarjoja Tintinistä  
ja Pilotesta.

Buigas julkaisee TBO-lehteä, jolla  
jo 1935 oli 220 000 levikki. Vertice kus-  
tantaa 16:ta lehteä, suurin osa marve-  
leita, Buru Lanilla on myös useita leh-

tiä, niiden joukossa maan ehkä laaduk-  
kaimmat: El Globo ja Dracula, molemmat  
tutustumisen arvoisia. Ediciones Recrea-  
tivas julkaisee Aku Ankkaa.

Espanjan suurimmat sarjakuvalehdet -  
kaikilla yli 100 000 viikkolevikki - ovat  
seuraavat: Mortadelo, Tio Vivo, TBO,  
Pulgarcito ja DDT. Kärki on melko tasois-  
sa ja paikat vaihtelevat usein. Kärkileh-  
det ovat espanjalaisia, joskin Nakke ja  
Pikku Lulu lienevät 10 suurimman joukos-  
sa. Nakkea ja Lulua muuten myydään ensim-  
mäisen sosiaaliluokan asuma-alueilla eni-  
ten; 2. ja 3. sosiaaliluokka ostavat koti-  
maisia lehtiä, ja etenkin 3. luokka jättää  
amerikkalaisperäiset lehdet selvästi hän-  
nille.

Disney-lehdet eivät ole ollenkaan hal-

litsevassa asemassa (Aku Ankan levikki  
45 000) vaikka niitä on aina ollut mark-  
kinoilla useita. Sen sijaan amerikkalai-  
nen Western Publishing Company on aika-  
moinen tekijä. Se painaa Meksikossa pe-  
rätti 53:a sarjakuvalehteä Novaro-yhtiön  
nimellä, Archiestä ja Batmanista aina  
Tomahawkiin ja Walt Disneyhin, ja suu-  
rinta osaa näistä markkinoi Importadora  
Novaro Espanjassa alennettuun hintaan.  
Williams ei ole kovin merkittävä yhtiö  
mutta kasvaa. Latinalaisamerikkalaisia  
sarjoja on aina suosittu.

Juonen kirjoittajia arvostetaan Es-  
panjassa suuresti, mutta lueteltakoon  
tässä vain tärkeimmät piirtäjät. Jesus  
Blasco on ulkomaillakin tunnettu etevä  
veteraani. Nykyään tuotteliain tekijä  
lienee Bruguera F. Ibanez isonenäisine  
pikku-ukkoineen. Esteban Maroto piirtää  
Draculaa ja Crepyyn (Shokki), ja sai  
20 maahan levinneestä "5 por infinito"  
-sarjasta (1967) USA:n Academy of Comic  
Book Artsin "parhaan ulkomaalaisen"  
palkinnon. José Gonzales - Vampirella ja  
Renata Lee - sai Warren-palkinnon 1971.  
Kauhua ja science fictionia harrastavat  
myös Luis Garcia, Luis Gasca ja Carlos  
Gimenez, jonka työt ovat Dani Futuro,  
Delta 99 ja Gringo. Enrique Montserrat  
tekee Perils of Paula -sarjaa. Victor  
de la Fuentea ihaillaan symbolisten osal-  
listuvien sarjojen tekijänä. Useimmat  
tärkeät piirtäjät työskentelevät ulkomai-  
sille yhtiöille. Englannissa julkaistuis-  
ta sarjoista 40 % on espanjalaisia.

Yleisesti Espanjan tilanteesta voisi  
todeta seuraavaa:

- Kotimainen sarjakuvateollisuus on vah-  
voilla, mutta ulkomaisten yhtiöiden tun-  
keutumista pelätään.
- Enemmistö lehdistä on lapsille tehtyjä  
tai ainakin lapsellisia huumorilehtiä.  
Kauhulla ja science fictiolla on kui-  
tenkin myös vuosikymmeniä vanha perinne.  
Amerikkalaisista sarjoista ovat pinnalla  
vanhat hyvät realistiset klassikot, joita  
julkaistaan runsaasti uusintoina.
- Lapsille ja vanhemmille on omia lehtiä,  
samoin tytöille ja pojille. Toisaalta  
vanha virallinen erottelu virallispoliit-  
tiset-uskonnolliset-kaupalliset lehdet  
on hämärtynyt: kaikki lehdet ovat kau-  
pallisia.
- Ilmestyy paljon korkeatasoisia ja oma-  
leimaisia pilalehtiä, jotka käsittele-

vät esim. urheilua, politiikkaa ja pelkiä vitsejä. Forges, Summers ja Ops ovat etevimmät pilapiirtäjät. Lisäksi ilmestyy useita lasten- ja nuorten lehtiä, jotka eivät ole sarjakuvia.

**KANNATTAA LUKEA:**

Espanjan sarjakuvista on kirjoitettu hämmästyttävän vähän. Paras lähde on tiedotusministeriön julkaisu Estudios de

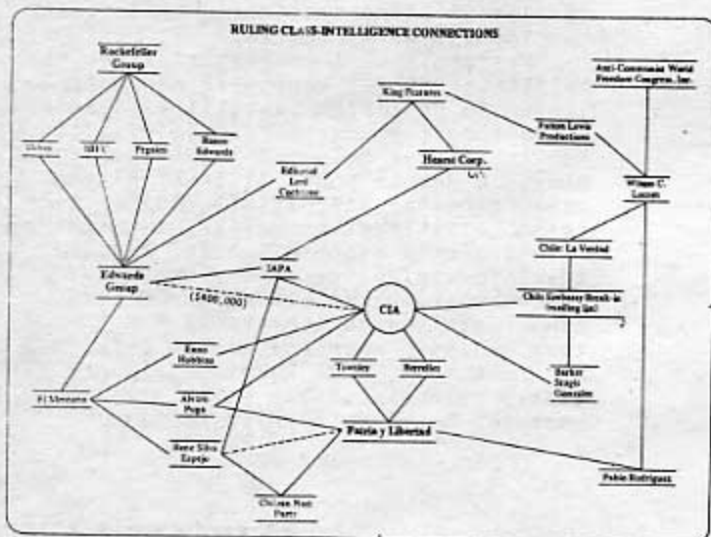
Informacion 19-20. 1971. Mielenkiintoisia tutkimusmetodeja, taulukoita ja liitteitä. Lyhyet engl. yhteenvedot.

- Pacho Fernandez: Espanjalainen sarjakuva. Sarjainfo 2/73.

- Eduard Mira: Notes on a comparative analysis of American and Spanish Comic strips. Journal of Popular Culture V:1. 1971. HYK.

- BANG!, espanjalainen fanzine.

© NACLA Report



## HEARST, KING, CIA JA CHILE

pagandaa Chilessä, kirjoittaa NACLA Report.

- Kiinnostuneille osoite josta voi tiedustella kyseistä lehteä: North American Congress on Latin America, Box 57, Cathedral Station, New York, N.Y. 10025, USA.

## MASSAKULTTUURI MATALAKSI!

Sarjainfon numerossa 1/74 kerroimme neuvostoliittolaisen professorin Gennadi Ashinin kriittisestä artikkelista "Mitä on massakulttuuri". Nyt on ilmestynyt uusi asiaa käsittelevä kirjoitus, nimittäin S. Gerschkowitsch: Die "Massenkultur" und die Theorie einer "Kulturkonvergenz", 1. osa, lehdessä Kunst und Literatur 6/74.

Neuvostoliittolainen kirjoittaja (S.G.) sanoo, että massakulttuuri on porvarillisen yhteiskunnan syvän kriisin ilmaus. Hän toteaa, että länsimaisia tutkijoita kiinnostaa massakulttuuri nykyään kovasti, mutta että tutkimusote on usein virheellinen, epätieteellinen ja antisosialistinen. Marxilaiset tutkivat ilmiötä eri lailla. Tässä yhteydessä S.G. arvosotelee vuoron perään Rosenbergin, van den

Ylläoleva kuvio julkaistiin amerikkalaisten Latinalaisen Amerikan tutkijoiden lehdessä NACLA Report Vol. VIII, No. 6, 1974.

Siinä asetetaan hieman epäilyttävään valoon mm. King Features -syndikaatti, joka on maailman tärkein sarjakuvantekijä, hyvin tunnettu myös Suomessa.

Konservatiivinen Hearst-yhtiö omistaa Kingin. Hearstilla on lehden mukaan läheiset suhteet Chilen yläluokkaan, ja Hearstilla on myös yliedustus IAPA:ssa (Inter American Press Association), jota pidetään CIA:n kontrolloimana järjestönä. IAPA:n puheenjohtaja on chileläinen oikeistolehden El Mercurion pääjohtaja Rene Silva Espejo, joka kuuluu myös Chilen natsipuolueen parustajiin. CIA puolestaan on antanut tunnetusti paljon salaista rahaa El Mercuriolle ja sen omistajalle Edwards-yhtymälle.

Monia Hearstin lehtiä käännetään espanjaksi, ja 60-luvulla Hearst loi hyvät suhteet Edwardsiin. Vuonna 1967 King alkoi kirjoittaa Edwardsin yhden liitännäisen - näkyy kuviossa - kanssa sopimuksen, jolla Edwards sai yksinoikeuden kaikkien Kingin sarjakuvien julkaisemiseen Chilessä. Sopimus antoi rahallisen piristysruiskeen Edwardsille tärkeällä hetkellä ja lisäksi taantumuksellista pro-





Haagin, Marcusen ja McLuhanin käsityksiä.

S.G. ei hyväksy ns. konvergenssiteoriaa, jonka mukaan kapitalistinen ja sosialistinen järjestelmä samanlaistuvat koko ajan. Kulttuurin alalla teoria edellyttää, ettei massakulttuuri olekaan vain porvarillinen ilmiö vaan yleismaailmallinen ja odotettavissa on siis "globaalinen kulttuurin rappio". Tärkein tätä kehitystä jouduttava tekijä olisi teollinen vallankumous.

Nämä teoreetikot suuntaavat porvarillisen kulttuurin kritiikin myös sosialistiseen kulttuuriin, toteaa S.G. Toiseksi heidän teoriansa on porvarillisen tekniikan ja järjestyksen ylistyslaulu.

S.G. sanoo, että massakulttuurin alue on vaikea määritellä. Hän arvostelee käsitystä, jonka mukaan siihen kuuluu kaikki vapaa-ajan toiminta korttipeliä ja urheilukisoja myöten, ja käsitystä, jonka mukaan massakulttuuri on samaa kuin massakommunikaatio. Hänen mielestään massakulttuuri on ajankulua, hauskaa, rentouttavaa viihdettä, jossa taiteellisuus menettää arvonsa ja on alistettu palvelemaan viihtymistä. Se ei tähtää henkiseen kehittämiseen eikä korkeisiin päämääriin vaan on konformistista ja käsittelee näennäisongelmia ja illuusiomaailmaa. Se on "epäkulttuuria", "antikulttuuria". "Näin ollen luokittelun on lähdettävä massakulttuurin vähäarvoisemmasta luonteesta."

Länsimaissa asetetaan massakulttuuri ja eliittikulttuuri S.G.:n mukaan vastakkain. Tämä on kuitenkin reaktionaarinen ja antidemokraattinen käsitys, jonka ovat kehittäneet elitistit. Porvarilliset tutkijat katsovat massakulttuurin heijastavan massoja ja tulkitsevat tilanteen ikuisiksi. Mutta tilanne on tulosta sosiaalisesta systeemistä, eikä massakulttuuri ole massojen itsensä kulttuuria. "Massat ovat sen uhreja, eivät sen synnyttäjiä". Kapitalismi on tehnyt taideteoksista tavaraa, massatavaraa. Kulttuuri on alistettu yksityisille liikkeille ja ottaa taantuneimmankin maun huomioon, S.G. kirjoittaa.

"Massakulttuuri on porvarillisen yhteiskunnan tuote, seurausta sen sosiaalisten ja henkisten ristiriitaisuuksien ratkaisemattomuudesta." Se ja eliittikulttuuri ovat molemmat toisilleen sukua olevia modernin porvarillisen taiteen osia, korostaa kirjoittaja. Toinen tuotetaan eliitille, snobeille, toinen atomisoituneelle kadun miehelle. Massakulttuurin massalevitys ei todista mitään. "Massakulttuuri ei ole kansanomaista, demokraattista ja luokatonta." S.G. toteaa eräisiin amerikkalaisiin tutkijoihin tukeutuen, että kulttuuritilanne kääntyy tulevaisuudessa vielä lisää ja massojen henkinen köyhyys kasvaa.

J.R.



## UUSIA LEHTIÄ



Quadrinhos: monistettu portugalilainen fanzine, kuvitettu. N:ossa 4 (toukokuu 1973) portugalilaisen piirtäjän Eduardo Teixeira Coelho'n esittely (ks. Info 1973: 2, s. 14) sekä uutuuksien referointia. Osoite: Vasco Granja, Avenida Bartolomeu de Gusmao 4-2<sup>o</sup>-D., Damaia, Portugal.

meroa E 1.00, 15 numeroa E 1.65. Tilaus osoite:

Thing magazine  
Douglas Gifford  
15 Bourne Avenue  
London N14  
England

THING (no. 12 ja no. 14)

Douglas Giffordin toimittama pieni, mutta täyteen ahdettu englantilainen fanzine, josta oikeastaan pitäisi käyttää termiä adzine, koska se sisältää etupäässä keräilijöiden ilmoituksia. Kannattaa tilata, jos olette kiinnostuneita Englannissa ilmestyneistä sarjakuvalehdistä. Tosin keräilijöillä tuntuu yleensä olevan vain melko tuoreita amerikkalaisia (Marvel, DC ym.) lehtiä myytävänä, harvemmin aitoja brittiläisiä. Hinnat ovat kuitenkin ainakin toistaiseksi hyvin halpoja. Lehti muuttuu no:sta 15 lähtien A4-kokoiseksi. Se sisältää myös artikkeleita (esim. no 14 esittelyn Ruotsin sarjakuvatilanteesta), ohjeita keräilijöille, arvosteluja, piirroksia (lukijat voivat lähettää omiaan) ja lukijoiden kirjepalstan. Lehti ilmestyy kerran kuudessa viikossa. Tilauksenhinnat (1973) 4 numeroa 50 p, 8 nu-

Sarjainfon toimitus on nähnyt vastikään huomattavan amerikkalaisen lehden. No, päästämme lukijan jännityksestä, lehden nimi on Funnyworld. Numeron numero on 15. Hinta \$ 1,50. Toimittaja Mike Barrier. Osoite: Box 5229, Brady Station, Little Rock, Arkansas 72205, U.S.A. Lehden sisältö on tällä kertaa tällainen: kuvia ja juttuja kaikkien aikojen huomattavimpiin animaatioelokuvantekijöihin lukeutuvas- ta Tex Averystä, juttua ja kuvia underground-sarjakuvanpiirtäjien kokouksesta Berkeleyyssä, Ralph Bakshin kahdesta elokuvatyöstä, Fritz-kissasta (jonka olemme nähneet täälläkin) ja uudesta filmistä nimeltä "Heavy Traffic". Lisäksi elokuva ja kirja-arvosteluja sekä yhdeksäs (9.) osa Carl Barks -bibliografiaa. Mielenkiintoista siis! Kovin! Muistakaa osoite. Tiedoksi myös, että vanhoja numeroita ei n:oa 14 kenties lukuunottamatta ole enää

saatavilla. - Se kirja-arvostelu muuten: toimittaja käsittelee siinä neliosaiseksi suunnitellun sarjakuva-alan hakuteoksen "The Who's Who of American Comic Books" ensimmäistä osaa. Osa kuuluu olevan laatuunkäypää työtä, ja Infon toimituksen kokemuksen mukaan jokainen tämännäköinen hakuteos tämännäköisestä inhimillisen toiminnan alueesta on tuiki välttämätön. Siispä tämän 68-sivuisen niteen tilaustiedot: hinta \$ 6.- plus postikulut, osoite Jerry Bails, 487 Lakewood, Detroit, Michigan 48215, USA.

- Toinenkin arvostelu: Amerikkalaisten sarja- ja pilakuvantekijöiden yhdistys National Cartoonists Society on julkaisut Mort Walkerin toimittaman hakuteoksen jäsenistään nimellä NCS Album. Sen taas voi tilata osoitteella Marge Devine, Scribe, National Cartoonists Society, 9 Ebony Court, Brooklyn, New York 11229, USA. Hinta on \$10.- plus ne postikulut.

Nostalgia comics, 3. Jo aiemmin lukijoillemme esitelty, asiantuntevasti toimitettu, hienoasuinen, mutta kallis, vanhoja amerikkalaisia sarjakuvia uudesti julkaiseva lehti. Tällä kertaa mukana William Rittin ja Clarence Grayn Brick Bradford (Sam Seikkailija Sarjakuvalehdessä aikoinaan), Russ Westoverin Tillie the Toiler, Lee Falkin ja Ray Mooren Phantom (vanhinta Mustanaamiota siis),

Frank Willardin Moon Mullins, Ed Wheelanin Minute Movies, Austin Briggsin Flash Gordon sekä E.C. Segarin Popeye (tämä taas vanhinta Kippari-Kallea). Hinta \$3.- numerolta. Osoite Nostalgia Press, Box 293, Franklin Square, New York 11010, USA.

Comics, 6. Rinaldo Trainin toimittama italiantielinen lehti. Runsaasti juttua ja kuvia Luccan kahdeksansilta kansainvälisiltä animaatio- ja sarjakuvapäiviltä, lisäksi mm. Arthur Asa Bergerin kirjoitus amerikkalaisista myyteistä, bibliografia italialaisista underground-lehdistä, Ion Popescu-Gopon esittely, sekä paljon pikku-uutisia.

Comics, 7. Juttu Captain Easy & Wash Tubbs -sarjakuvasta, Milton Caniffista, animaatioelokuvasta, ja jälleen pikku-uutisia sivukaupalla.

Comics, 8. Pitkälti juttua unkarilaisesta animaatioelokuvasta, biografiset tiedot 23 unkarilaisesta animaatiofilmitekijästä, unkarilaisen animaatioelokuvan filmografia 1951-73. Italialaisesta piirtäjistä Sergio Tofanosta, nuoremmasta italialaisesta piirtäjistä Guido Buzzellista, edelleen Walt Disneystä, jne.jne.jne... Tärkeä lehti, ja italialhan ei tuota vaikeuksia niin vaikeaa kieltä kuin suomea osaavalle.

Ran Tan Plan, 27. Belgialaisten sarjakuvantekijöiden lehti. Mm. Alfred Andriolan kirjoitus sarjakuvasta aikakauden kuvastimena, juttua Guido Buzzellista, Bernard Princen piirtäjän Hermannin sekä amerikkalaisen underground-piirtäjän Richard Corbenin haastattelu.

Ran Tan Plan, 28. Journal de Tintin -lehden historian ja bibliografian 4. osa, juttu Corbenista jatkuu, samoin Andriolan juttu aikakauden kuvastimista, useita piirtäjähaastatteluja.

Ran Tan Plan, 29. Tintin -lehden historiikki jatkuu, samoin sen bibliografia, amerikkalaisen George Metzgerin esittely ja haastattelu sekä pitkä Metzgerin piirtämä sarja.

Le Beaver, 23/25. Kanadalaiset ystävämmme Cliff Letovsky ja Ralph Alphonso ovat tehneet huolella toimittamaansa lehteen puolitoistasataasivuisen kolmoisnumeron, tuhattomasti uutisia elokuvista, Lex Barkerin kuolemasta, James Bondista, TV-ohjelmista (Monty Pythonin lentävä sirkus näyttää kuuluvan toimittajien suosikkeihin yhä vain), pilakuvanpiirtäjistä, sarjakuvanpiirtäjistä, jutut mm. Robert La Palmesta, Pat Oliphantista, kanadalaisesta sarjakuvasta, Tintistä Amerikassa, kanadalaisen toimittajan Skandinavian-käynnistä, Infon vastaavan toimittajan juttu sarjakuvista Suomessa, Richard Burtonin juttu englantilaisesta sarjaku-

vasta (surullinen totuus!), edelleen italialaisesta sarjakuvasta, animaatioelokuvasta, useita kirjoituksia.



Le Beaver, 26. Samat aiheet kuin edellä. Ohuempi. Yhtä hauska. Yhtä konekirjoitettu ja monistettu.

Le Beaver, 27. Kundit uhkaavat lopettaa koko lehtensä, koska heidän ystävänsä ja suhteensa, jotka aikaisemmin monistivat lehteä salaa vierailta vehkeillä, on potkittu ulos Montrealin yliopistosta. Eipä silti, on niitä kuolemia tämän lehden kulmilla ennenkin nähty... Muuten sisältö on samanlainen kuin edellä, aina katsomisen väärti. Mainittakoon, että numeroissa 26-27 on perusteellinen arviointi Leonard Maltinin kirjasta The Disney films (Crown Publishers, N.Y. -73) Lehden back issue department eli vanhoja numeroita myyvää osasto ilmoittaa, että Beaverin numeroita 21 on jäljellä enää 3 kappaletta (neljästä alun pitäen painetusta). Osoite, mikäli joku haluaa kysyä vanhoja numeroita tai lähettää surunvalittelut: Cliff Letovsky, 17 Holly Road, Hampstead, Montreal Quebec, Canada.





Infon toimitus ei viitsi tällä kertaa hukata kalliita palstamillejä parhaiden eurooppalaisten sarjakuvalehtien esittelemiseen. Riittää kun saatte, rakkaat lukijat, kuulla, että toimitus tarkoittaa tietenkin italialaista Linusta ja Charlieta. Kumpikin ilmestyy kuukausittain, sisältää erinomaisia eurooppalaisia ja amerikkalaisia sarjoja sekä alan uutisia. Linuksen perspektiivit ovat aina ulottuneet myös laajemmalle, ja niistä enemmän toisaalla lehdessämme. Kun sukulaisenne käy Ranskassa tai Italiassa, muistakaa: sukulaisia voi raskauttaa ylimääräisellä työllä, tuottakaa heidän mukanaan Linuksen ja Charlien numeroita! Tai jos olette yli-ikäinen, tuottakaa Ranskasta *L'Echo des savanes* (Savannien kaiku)! Siinäpä tosi siivoton lehti. Täällä kertaa riittää siitäkkin malliksi pari siivoa kuvaa sekä tilaustiedot: *L'Echo des savanes*, 41 Rue Coquillière, 75001 Paris, France, tilaushinta ulkomaille FF 40/vsk. (4 n:oa). Irtonumeron hinta ranskalaisille 5 frangia. - Taidammepa ennen pitkää julkaista jutun "Tärkeimmät sarjakuvalehdet sekä kuinka ne helpoimmin saa käsiinsä sukulaisten kauhuksi ja perillisten häpeäksi".



*Société française de bandes dessinées* on Sarjakuvaseuraa vastaava yhteenliittymä Ranskassa. Seuraan lienee ulkomalaisenkin mahdollista liittyä jäseneksi, vuosimaksu on FF 40, jäsenmaksunsa vastikkeeksi jäsen saa joka kuukausi monistetun, todella tiiviin ja todella informatiivisen uutislehden nimeltä *Alfred*. Alfred kertoo ranskalaisten ja belgialaisten kustantamoiden sarjakuvakirjauutuuksista, referoi ranskalaisten, belgialaisten, tärkeimpien italialaisten sekä säännöllisesti myös monien espanjalaisten, amerikkalaisten (niin kaupallisten kuin underground-lehtien), ym. -maalaisten lehtien sisältöä ja suorittaa nopeat, ostajaa orientoivat arvioinnit. Lisäksi kustantajien osoitteet, lehtien ja kirjojen hinnat ym. hyödyllistä tietoa. Alfredin lisäksi seuran jäsenellä on etunaan mahdollisuus osallistua seuran Pariisissa järjestämiin illanviettoihin, joissa pidetään esitelmiä sarjakuvista,

näytetään animaatioelokuvia, katsotaan sarjakuvanäyttelyitä jne. Ja lisäksi vielä jäsen saa vuosittain kaksi seuran toimittamaa vihkoa vanhojen sarjakuvien uutisintoja. Nyt kaikki sitten vain nämä tiedot mukanaan pankin maksuääritysosastolle kertomaan haluistaan ja huolistaan, pankista voitte ostaa 40 frangin pankkishekin, jonka lähetätte osoitteeseen *Société française de bandes dessinées*, 39 Rue Jussieu, F - 75005 Paris, France. Ettekä unohda mainita sulavasti ranskaksi kumartaen (tai englanniksi, miksikäs ei) että haluatte liittyä tuohon mainioon seuraan ja päästä nauttimaan sen hyvyksiä.

L'ECHO DES SAVANES 5

*Stripschrift*, 53-61. Hollantilainen *Het Stripschap* -nimisen sarjakuvaseuran lehti, erittäin korkeatasoinen, ja, jos ei pidä kieltä vaikeutena, helpolukuisen, ja informatiivinen. Ilmestyy vuoden 1974 alusta kuukausittain. Sisällöstä: juttu ranskalaisesta *Alix*-sarjasta, *Mustan kullan maa* -nimisen *Tintti*-seikkailun kokemasta muodonmuutoksesta (se on piirretty osittain uudestaan ja juonta olennaisesti muutettu), *Buck Danny* -sarjasta, sarjan piirtäjistä *Victor Hubinonista*, hollantilaisesta sarjakuvasta, *Richard Corbenista* (tällälläkin!), *Walt Disneyn* juhlavuoden kunniaksi monita juttua - *Disneystä* itsestään, *Aku Ankasta*, *'Duckman'* *Barksista* - *Tenavista*, *Esteban Marotosta* ja paljosta muusta. Osoite: Dr. Junghuhnstraat 33, Rijswijk, Holland.

*Bang!* Información y estudios sobre la historieta. N:o 9 & 10. Osoite: Antonio Martín, Apto. de correos 9331, Barcelona, España. Juttua mm. espanjalaisten sarjakuvapiirtäjien Yhdysvalloissa ilmestyvistä töistä (lähinnä *Warrenin* kauhulehdissä), ystävämme *Pacho Fernandez Larrondon* tarinaa *Happy Hooliganista*, jne.jne.jne. Erinomainen lehti, ja luettavuuteen pätee sama mitä edellä todettiin *Stripschriftistä*.

SKBLLLZ, 6. Monisteinen belgialainen uutislehti, joka edelleen keskittyy ranskalaisen kielialueen tapahtumiin. Osoite: Patrick Pinchart, 64 rue René Jurdant, B-1301 BIERGES, Belgique.

BANG! N:o 11. Antonio Martínin hieno ja hyväasuinen kuvalliseen kommunikaatioon keskittynyt uutis- ja artikkelilehti sisältää tällä kertaa mm. juttuja Boscista, espanlajaisen sarjakuvan kehityksestä, piirtäjännammatin ongelmista (haas-

tatteluin), sekä parista piirtäjäparivaljakosta nimiltä/nimimerkeiltä Ventura & Nieto ja El Cubri.

Martín on julkaissut Bangin n:ön 7/8 liitteenä myös espanjalaisen science fiction-sarjakuvan antologian nimeltä "Antología SF/comic español."

Ran Tan Plan, 31. Belgialainen harrastajalehti. Sisällöstä: Seitsemäs osa sarjasta "Piirtäjät ja autot", avaruus-sarjakuvista, Journal de Tintinin historiikin 6. osa, haastattelua, esittelyä, bibliografiaa; amerikkalaisen undergroundin esittelyä.

Comics, 12. Rinaldo Trainin upea-asuinen ja monipuolinen, animaatioelokuvasta, sarjakuvista ja pilapiirrännästä tiedottava lehti. Sisällöstä: Zagrebin animaatiopäivistä, sarjakuvasta taiteena (materiaalina vanha amerikkalainen sarjakuva: mm. Vihtorin ja Klaaran seinätaulut ja sisustusarkkitehtuuri saavat perusteellisen käsittelyn, samoin naistenmuoti; McManusin lisäksi käsitellään mm. Herri-man, Outcault, Dirks, Kelly, Hart). Ja paljon, paljon muuta! Osoite: Via F. Domiziano 9, I-00145 ROMA, Italia.

Stripschrift. Hollantilainen, erittäin korkeatasoinen alan lehti, jonka käyttökelpoisuutta vähentää korkeintaan kieli-muurin suhteellinen korkeus. Julkaissut sykeyllä liki satasivuisen matrikkelin hollantilaisista sarjakuvataiteilijoista.

Matrikkelia voi kysyä osoitteesta: De nederlandse kunststiching, Oostelijke handelskade 29, AMSTERDAM, Holland.

Antares, 1. Turkkilainen science fictioniin keskittynyt lehti otti kesällä yhteyttä Sarjakuvaseuraan lähettämällä pikku nipun sikäläisiä sarjakuvalehtiä sekä oman, ikävä kyllä hankalalukuisen ja vähäkuvaisen ekan numeronsa.

Parisivuisesta englanninkielisestä resyimestä saamme kuitenkin tietää, että Turkin Radio ja Televisio aloitti toimintansa vasta muutama vuosi sitten. Ensimmäiset TV-lähetykset tapahtuivat 1968. Ulkomaisten TV-sarjojen määrä on pysynyt erittäin alhaisena. Avaruussarja Star Trekin saapua lokakuussa 1972 Turkin TV:llä ei ollut muita maininnan arvoisia TV-filmsarjoja. Viimeaikaisten poliittisten levottomuuksien luomaa taustaa vasten ei ole vaikea käsittää, että Star Trekin tuli nopeasti hyvin suosittu, kirjoittaa Antareksen toimittaja. Star Trekin ohella toimittaja mainitsee pari muuta Antareksen syntyyn vaikuttanutta tekijää, jotka ovat Erich von Dänikenin kirjojen ilmestyminen turkinkielisinä se-

kä Stanley Kubrickin 2001-elokuvan saapuminen Turkkiin.

Osoite kiinnostuneille: Antares, P.K. 56, Bakanliklar, ANKARA.

GJDRKZLXCBO COMICS. Tavattoman mielenkiintoinen pikku lehti, joka sisältää pelkästään Basil Wolvertonin yksilöllisiä kasvotutkimuksia. Kiinnostuneet kääntyköt oheisen kuvan sekä Sarjainfon 1973:3 kannen katsottuaan Glenn Brayn puoleen. Osoite: PO Box 4482, Sylmar, California 91342, USA. Hinta \$ 0,65.



FANGS FINNENSTEIN HAS SHIPPERS THAT ARE ALWAYS IN DEMAND BY MEAT TENDERIZER SERVICES. BUT HIS AMBITION IS TO BECOME THE WORLD'S GREATEST ORTHODONTIST.

© 1973 by Glenn Bray & Basil Wolverton.

Thing, 17. Douglas Giffordin uutis- ja ilmoituslehti. Englanninkielisiä (myös amerikkalaisia) sarjakuvalehtiä haluava tutustukoon lehden ilmoituksiin. Osoite: 15 Bourne Avenue, LONDON N14, England.

C LINEA 1973:4.

Kuubalainen sarjakuva-alan lehti c Linea on ilmestynyt entistä paksumpana ja antoisampana. Jonkinlainen yleisteema on lapset ja sarjakuva, myös amerikkalaisten sarjakuvien matalaksipanoa jatketaan. Yhteenveto sisällöstä:

- Kahdessa artikkelissa käsitellään uutta kuubalaista lastensarjakuvaa. Juan Padron tekee sarjoja sankarista nimeltä Elpidio Valdés, joka osallistuu taisteluun espanjalaisia vastaan 1800-luvun lopulla. Perinpohjainen historiallinen tutkimustyö edeltää piirrosvaihetta. Valdésista on tehty myös animaatioita, pelejä ja julisteita, ja tässä numerossa on mukana kokonainen jakso sekä irrallinen neliväri-riite. Sarjakuvaa pidetään tärkeänä las-





• EDINO Valdés

tenkasvatuskeinona. Pioneerien propagandasto perustaa sarjakuvalehden, sen kohderyhmä on 800 000 lasta. Joka ikäluokalle on jo omia sarjakuvia, jotka kasvattavat mm. isänmaanrakkauteen, täsmällisyyteen, säästävyyteen. Sankarit muistuttavat lapsille, että on opiskeltava joka päivä ja valmistauduttava hyvin kokeisiin. Pohjana on "todellisuudesta lähtevä fantasia". "Sarjakuvan on oltava yhtä aikaa viihdyttävä ja kasvattava... on täytettävä neljä vaatimusta: opettava, fantasiaa kehittävä, kirjallisuusteettinen ja ideologinen."

Lehden mukaan Kuuba oli aiemmin hyvä amerikkalaissarjojen markkina-alue. "Kapitalismin aikana meillä oli 127 sarjakuvalehteä, sanomalehdissä oli 8 liitettä, joissa 88 sarjaa, päivittäisiä strippejä oli 54."

- "Hyökkäys avaruudessa" on luku Armand Mattelartin kirjasta. (Hänen kirjansa Aku Ankan ideologiasta on esitelty aiemmin Sarjainfossa.) A.M. käsittelee "USA:n teknologian avulla suorittamaa ideologista penetraatiota" ja kertoo mm. kuinka tiedotuspalvelu USIS levittää sarjakuvalehtiä ja muuta kulttuuria lähdeittä mainitsematta. A.M.:n mukaan yllärakenteen käyttäminen vastavallankumouksellisessa taistelussa kolmatta maailmaa vastaan on uusi imperialismin strategia. Tärkeitä kohderyhmiä ovat koululaiset ja ay-liike. Sarjakuvien epäpoliittisuus onkin hyvin poliittista, osoittaa kirjoittaja lukuisin esimerkein. Niiden arvot ovat juutalais-kristillisiä, pikkuporvarillisia, kulutusyhteiskunnallisia.

- "Sarjakuvavasto" on alun perin perulainen artikkeli, joka lähtee tiedoista että Aku ilmestyy 100 maassa 30 kielellä ja 5 000 sanoma- ja aikakauslehdessä. Kirjoittaja antaa esimerkkejä amerikkalaissankareista, jotka seikkailevat Vietnamin, kehitysmaissa jne. Kirjoittaja peräänkuuluttaa "antisarjakuvaa" ja mai-

nitsee sellaista jossain jo syntyneenkin (Firme Chilessä, Rius Meksikossa, Kuuba).

- Artikkelin englantilaisen sarjakuvantutkijan David Kunzlen vierailusta Kuubassa. Hän on kirjoittanut kirjan The Early Comic Strip. Sarjakuva syntyi hänen mukaansa vuoden 1450 tienoilla Saksassa, siitä hän vetää linjoja W. Hogarthin, Töpferiin, Goyaan. Kuubalaisten kanssa Kunzle jutteli mm. underground-sarjojen suosiosta edistyksellisen amerikkalaisnuorison keskuudessa. Kuubalaiset arvelivat, että myös tällaiset yhteiskuntakriisin spontaanit ilmaisut ovat viime kädessä reaktionaaristen rahoittajien manipulointia. "Vain marxilaisittain suuntautunut puolue voi huolehtia siitä, ettei protestitaiteesta tule snobien kauppatavaraa."

- Artikkelin "Rakastetut sankarit ovat CIA:n agenteja". Paljastuksia etenkin Flash Gordonin, Tarzanin, Mustanaamion, Batmanin taustasta. Vanhoihin ja uusiin seikkailuihin nojautuen osoitetaan heidän puolustavan amerikkalaisia arvoja maailmalla kuin kunnan agentit ainakin.

Lisäksi: - Moititaan Sesame streetiä (Satukatu), joka on myös Lat. Amerikkaan levinnyt amerikkalainen lasten tv-sarja ja sarjakuvalehti, ja kerrotaan sen herättämistä kritiikistä.

- Guido Crepaxin esittely. - Ranskalaisen piirtäjän Raymond Poivet'n haastattelu. - Kerrotaan, että sarjakuvalehteä "El Asalto al Cuartel Moncada" on saatavissa Pariisissa osoitteesta. Tämä osoite on Prensa Latina 10 rue de Talma, 75016, PARIS. Sieltä saa tilata myös c Lineaa: vuosi (4 nroa) 1,40 dollaria tai 7,20 frangia.

#### MATRIKKELI SUOMALAISISTA ANIMAATIOELOKUVANTEKIJOISTA

Suomen elokuvasäätiön englanninkielisen uutislehden Facts about film Finland tämän vuoden ensimmäiseen numeroon sisältyy parisivuinen katsaus suomalaisen animaatiofilmin vaiheisiin sekä 14-sivuisen animaatiotaiteilijamatrikkeli, joka käsittelee tiedot kaikkiaan 29 taiteilijasta.

Katsauksen mukaan ensimmäiset animaatiot teki Suomessa syksyllä 1914 Erik Wasström. Ennen 50-lukua suomalainen animaatioelokuva oli varsinainen harvinaisuus - sarjakuvataiteilijat Ola Forsberg ja Hjalmar Löfving kokeilivat jonkin verran 20-luvulla, ja 40-luvun lopulla Holger Harrivirta tuotti joitakin nukke-elokuvia. Vuoden 1953 jälkeen animaatio on alkanut yleistyä Suomessa, kuitenkin pääasiassa elokuva- ja TV-mainoksiin sovellettuna.

Juho Gartz valmistele parhaillaan suomalaisen animaatioelokuvan yleislevitystä Suomen elokuvasäätiön apurahan turvin.

Elokuvasäätiön lehdestä syvemmin kiinnostuneet voivat kääntyä julkaisijan puoleen. Osoite Suomen elokuvasäätiö, Kaisaniemenkatu 3 B 25, 00100 HELSINKI 10, puh. (90)-11 017.



LE CANARD  
SAUVAGE, 1.

Les cahiers de la bande dessinée, 21-22.  
Le canard sauvage, 1. Julkaisija Editions  
Jacques Glénat, 17 Avenue Alsace-Lorraine,  
38000 Grenoble, France. Edellisen tilaus-  
hinta FF 30/6 n:oa, jälkimmäisen FF  
22/4 n:oa. Edellinen sisältää joka nume-  
rossaan monografiamaisen, monipuolisen  
tutkielman jostakusta ranskalaisen kie-  
lialueen huomattavimpiin lukeutuvasta  
piirtäjistä tai skenaaristista. Tällä ker-  
taa vuorossa ovat Naukion ja Sipuleenan  
nerokas luoja Raymond Macherot sekä  
Lucky Luken, Asterixin, Ahmed Ahneen,  
Umpah-Pahin ja monien muiden ainakin yh-  
tä nerokas skenaaristi René Coscinny.  
Canard sauvage taas on hyväntuntuinen  
sarja- ja pilakuvalahti Savannien Kaiun  
tapaan - ei tosin ollenkaan niin törkeä.

- Jacques Glénat-Guttin muuten välittämää  
monenmaalaisia ja -kielisiä sarjakuva-  
alan julkaisuja, fanzineja, uusintajul-  
kaisuja, julisteita jne. Niin että jos  
jokin julkaisu kiinnostaa eikä sitä muu-  
ten saa käsiinsä, niin kannattaa ehkä  
koettaa tätäkin konstia.

Skbl11z 3: belgialainen (Infossa 1973:3  
englantilaiseksi kutsuttu) moniste. Laiha  
sisältö, joukossa artikkeli flaamilai-  
sesta sarjakuvasta.

Haga 8: hyödyllinen ja vakavasti sarjaku-  
vaan paneutuva ransk. lehti. Runsaasti  
informaatiota, mukana myös lyhyt Burne  
Hogarthin haastattelu ja esittely.

Alfred 47: ransk. uutismoniste ilmestyy  
laihahkona pitkän tauon jälkeen. Kehuu  
Sarjista kiintoisaksi ja erityisesti Joo-  
nasta.

Phénix 35 ja 36: ulkonäön komistuksessa  
on tämän ransk. lehden informatiivinen  
arvo käynyt köykäisemmäksi. Viime n:ot  
sisältävät kuitenkin mm. huomattavia  
sarjakuvia: Guido Buzzellin western,  
Patrice Serresin Frank Robbins -pastissi,  
Eisnerin Spirit, Pichardin Odysseus-mu-  
kaelma. Sarjakuvaensyklopedia on pääs-  
syt D-kirjaimen, palataan asiaan noin  
50 vuoden päästä, jolloin on toivotta-  
vasti tultu ö:hön asti.

Frantasy Advertiser 50: englantilainen  
offset-lehti sisältää, paitsi uusien  
amer. julkaisujen luettelointia, myös  
laajan Frank Bellamyn haastattelun, jos-  
sa piirtäjä kertoo tarkkaan mm. tekniik-  
kastaan.

Yellow Kid 2: portugalilainen moniste  
sisältää pikkupaloja siitä sun tästä  
sekä laajakon jutun Michel Vaillantista  
(Suomessa tunnettu nimellä Mic V.).  
Kerrotaan mm. että Jean Graton on teh-  
nyt sopimuksen tiettyjen tuotteiden  
mainostamisesta sarjassaan (esim. muuan  
auto-, farkku- ja kiillotusvahamerkki).

Tegneseriemarkedet 18: uusista julkai-  
suista informoiva pieni tanskalainen  
offset-lehti.

Serieguide jatkaa edelleen ilmesty-  
mistään, yhtä monistettuna kuin ennen,  
ja yhtä virkeänä ja uutisvoittoisena.  
Uusin seuralle saapunut on n:o 42. Uu-  
tisten ja ilmoitusten lisäksi hiven ver-  
raten amatöörimäistä sarjakuvaa, sekä  
keskustelua. Painakaa mieleenne muuten  
erittäin hyvä ruotsalainen kirjakauppa  
Bokafét. Osoite: Sankt Petri kyrkogata 7,  
S-22221 LUND, Sverige. Se tarjoaa muuatta  
poikkeuksellisen kiintoisaa kirjauutuutta  
nimeltä "Tegneserier: en ekspansions  
historie". Kirja on yli 300-sivuinen, 75  
ruotsinkruunun hintainen, kirjoittaja-  
kollektiivin "materialistisesta näkökul-  
masta dialektisella metodilla" laatima.  
- Serieguiden osoite muuten: Valter  
Bengtsson, S-340 33 LÖNASHULT, Sverige.



UUSIA JA UUDEHKOJA ULKOMAISIA KIRJOITUKSIA JOISSA KÄSITELLÄÄN SARJAKUVIA - MUTTA MYÖS YKSI KOTIMAINEN

Stuttgart 1971. Ed. by Gerhard Nickel. Sivut 27-41. (On HYK:ssa.)

Wolfgang Rothe: Astérix und das Spiel mit der Sprache. - Die neueren Sprachen, 1974: 241-261. (On HYK:ssa.)

## SARJASSAMME UNOHTUMATTOMIA SARJAKUVA - ELÄMYKSIÄ

TÄLLI ERÄÄ: King Kong nro 6/74.

Hullu ja katala kääpiö Gogra ja superhirmio Tyranni tuhoavat vapauden patseen ja lähtevät Fort Knoxiin, jossa ovat amerikkalaisten kultareservit. "Enemmän kuin puolet maailman kaikkien kaivosten kullasta on talletettu sinne." King Kong, joka on USA:n hallituksen puolella ja käytössä, lähtee apuun. Sillä välin pressa panee "Amerikan jättimäisen sota-

koneiston" liikkeelle, ja Natokin pääsee mukaan kun useiden eri valtioiden armeijat tulevat mukaan peliin. "Meillä on kaikkein nykyaikaisin armeija", kuitenkin. "Ei saa ottaa kultaamme", huudetaan hirviölle. Kuolonuhrien tarkkaa määrää ei kerrota, mutta "puolet parhaista sotilaistamme on tuhattu". On jännittävää, mutta King Kong pelastaa USA:n ja kullat. Seuraava tehtävä on - Lontoon Downing Streetillä.

J.R.

## TIESITKÖ ETTÄ ...

- että ASTERIX on Euroopan suosituin sarjakuvasanankari - 110 miljoonaa Asterix-albumia on jo myyty, ja että vuoden 1975 alussa gallialainen sankari lähetetään kokeilemaan, millainen menestys häntä odottaa USA:n markkinoilla?
- minkä todella mahdollittoman tuntuisen aluevaltauksen pikku soturi teki viine kesinä? Ranskalainen Le Monde, jota pidetään Länsi-Euroopan arvovaltaisimpana sanomalehtenä antoi heinäkuussa puoli sivua Asterix-sarjakuvalle ja julkaisi sarjaa seuraavat kuusi viikkoa. Jakson nimi oli "Caesarin lahja". Le Monde on mitä harmain ja värittömin lehti: se on vain kerran julkaissut valokuvan ja on sarjakuvista sen sivuilla ei ole varmasti edes puhuttu. Niinpä monet lukijat pukivat yllätyksensä moittimikirjeen muotoon ja lähettivät sen toimitukseen.
- että Asterixia muuten julkaistaan 24 kielellä, ja että Ranskan presidentti Valéry Giscard d'Estaing samoin kuin kirjailija André Malraux lukevat tätä Goscinnyn ja Uderzon sarjaa?
- että niin teki edesmennyt presidentti Pompidoukin, joka kerran kirjoitti teki kirjalle ja ehdotti Sveitsiä yhden seikkailun ympäristöksi?
- Mutta sitä ette arvanneet että näin sai alkunsa mainio tarina "Asterix ja alp-

pikukka"?

- että Franco Frescura, 28-vuotias arkkitehtiyliloppilas on tuomittu Etelä-Afrikassa maan pääministerin John Vorsterin herjaamisesta? Italialaissyntyinen Frescura piirsi pilakuvia eräaseen opiskelijalehteen. Kuvissa Vorsteria verrattiin mm. vessanpönttöön ja erästä toista poliitikkoa hämmähäkkiin. Kuvien takia piirtäjä menetti Etelä-Afrikan kansalaisuutensa. Lisäksi hänet ja lehden päätoimittaja tuomittiin 9 kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja noin 4 500 markan sakkoihin.
- että Talouselämä-lehti 23/74 on laatinut listan Suomen 200 suurimmasta yrityksestä? Joukkoon mahtuu vain kaksi yhtiötä, jotka ovat tekemisissä viihde- ja julkaisualan kanssa: Rautakirja Oy ja Sanoma osakeyhtiö.
- että Rautakirjalla menee hyvin? Se on 59. yritys vuonna 1973 kun se oli vuotta aiemmin sijalla 73. Liikevaihto on 257 mmk, sen prosenttinen muutos (46) edellisvuodesta harvinaisen suuri. Myös voitto, 3.57 mmk, on varsin iso, sen prosenttinen osuus liikevaihdosta on 1,4. Henkilöstöä on 3 445.
- että Sanoma Osakeyhtiön vastaavat luvut ovat: 100., (92.); 176,6 mmk, + 26; 1,99 mmk; 1,1; 2 442?



### СВИДЕТЕЛИ ОБВИНЯЮТ

Аргентинская газета «Кларин» опубликовала свидетельства очевидцев чилийской трагедии.

Согласно этим данным, в Чили не менее 20 концентрационных лагерей, где содержатся политические заключенные. Только в окрестностях Сантьяго сооружено десять тысяч лагерей.

На основе опроса свидетелей газета приходит к выводу, что после окончания фашистского переворота в Чили было убито не менее 20 тысяч гражданских лиц и 5 тысяч военных, среди которых 15 генералов чилийской армии.

- että Neuvostoliitossa vietetään nyt eräänlaista piläpiirroksen juhluvuotta? Neljä vhhän yli 70-vuotiaista herraa on saavuttanut tärkeän etapin piirtäjän urallaan. Boris Jefimov on piirtänyt tasan 50 vuotta poliittisia pilakuvia Izvestijaan. Kukryniksit (M.V. Kuprijanov, P.N. Krylov ja N.A. Sokolov) ovat niin ikään piirtäneet yhteisen nimimerkkinsä varjossa kuvia puoli vuosisataa. Heidän areenansa on Pravda. (Ks. myös Helsingin Sanomat 22.9.74.)
- että USA:n televisiossa on lauantaiaamuisin viisi tuntia pelkkiä animaatielokuvia? Ja että Kippari-Kallen ja kumppaneiden lisäksi ruudussa seikkailvat Star Trekkiläiset (myös sarjafilminä ja sarjakuvalehtenä), Wonder Woman, Batman ja Teräsmies piirrettyinä?
- että ohjelmien aikana lapsimainostajat ilmestyvät joka 10. minuutti ruutuun ja kehottavat pieniä katsojia ostamaan jotain? Ja että mainoksia on niissä enemmän kuin aikuisten ohjelmissa?
- että Suomen aikakauslehtien liiton tietojen mukaan kaikkien aikakauslehtien yhteinen kertalevikki on noin 17 miljoonaa kappaletta? Näistä on sarjakuvalehtiä noin 600 000. Suomalaiset ostavat aikakauslehtiä irtonumeroina noin 320 miljoonaa kappaletta vuodessa.



- että Kadettikunta r.y. järjesti Kar-kun Ellivuoreessa opettajajärjestöjen edustajille seminaarin, jossa ohjattiin opettajia mm. tähän malliin: "Alaluokilla pitää olla sarjakuvia. Te olette kolme pientä porsasta. Puolustusvoimat on Nalle joka suojelee Pahlalta Hukalta."
- Entä tiesittekö että päämääränä on maanpuolustustahdon kasvattaminen oppilaissa?
- miksi muurahaiset muuttavat pesän pohjoispuolelle? Pekko kertoo totuuden: vain saamelaismurkut muuttavat, suomalainen muurahaisten ajaa takaa.
- että Aku Ankan parhaita julkaistaneen vuonna 1975 kaksi nidettä?
- että Aku Anka-lehden irtonumerohinta on nyt noussut markkaan aloitettuaan 1951 50 markasta?
- että Nostalgia press aikoo julkaista Carl Barks -bibliografian?
- kenet W.C. Fields kerran tunsi? Naisen joka ajoi hänet juomaan alkoholia, eikä hän koskaan kiittänyt tätä.
- että Max Fleischer-vainajan kuulu elokuvatahti Betty Boop on tekemässä come backiä? Kysymyksessä on kymmenen vuosina 1928-34 tehtyä animaatiofilmiä, joiden nojalla The Keystonian -lehden kirjoittaja Barbara Keeler pitää surrealistista, absurdistista taiteilija Fleischeriä täysin omatta ansiot-taan aikalaisensa Walt Disneyn varjoon jääneenä.
- että näitä elokuvia on nähtykin jo Suomen yleisradion TV-lähetyksissä?
- että Ivy Films, 165 West 46th Street, New York, N.Y. on näiden filmien yksin-omattainen tuottaja ja vuokraaja?
- että Ivy Films on sattumalta tullut ryhtyneeksi Ms. Betty Boopin henkiin herättämiseen juuri heti Max Fleischerin kuoleman jälkeen? Ja että Max kuoli viime vuonna 83 vuoden ikäisenä?
- että Suomen kulttuurihistoria saa sekin kirjata erään come backin? Yhteishyvä antoi ilosanoman Suomen kansalle viime keväänä: Sattuman Ville tulee takaisin!
- kuka Sattuman Ville oli? Yhteishyvän maineikas sarjakuvasanankarihan Ville oli. Yhteishyvän taiteilijan Akseli Halosen vuodesta 1927 neljännesvuosia-sadan ajan piirtämä.
- koska Ville kuoli? Samana vuonna kuin piirtäjänsäkin, 1952.
- Yhteishyvässä on ilmestynyt monen suomalaisen sarjakuvantekijän töitä? Keidenkö? No Hjalmar Löfvingin, Aarne Nopsasen, Risto Mäkisen, Olavi Vikaisen, muiden muassa.
- kuka oli Villen esikuva ja henkinen kaima? Ruotsalainen O. Jacobssonin Adamsson. Katsokaa vaikka kuvaa. Huomaa myös ettei Halonen ollut mikään huono taiteilija.
- Tiesittekö muuten kuka nyt juoksee veripalveluasialla? Ville Vallaton.
- Mutta sitä ette arvanneet ettei Ville nyt käykään heruttamassa verta naapurinsa herra Karjusen suonista, vaan Ville on veripalveluasian tämänvuotinen agentti, niinkuin kuvasta näkyy?





SUOMEN PUNAINEN RISTI  
1974:3

- että edelliseen uutiseen sisältyi muuten virhe? Se ettei amerikkalaisessa sarjakuvassa nähdä verta, vaikka onneton ihminen makaisi luut murskana, mustana, mujuisena läjänä tantereella?
  - Tiesittekös sitä? Entä sitä, mistä se johtuu? Siitähän se, ettei ole amerikkalaisittain hyvän tavan mukaista näyttää verta sarjakuvissa.
- Mutta sitä ette saattaneet arvatakaan että SARJAINFON viimeinen saatavilla oleva numero on 1973: 3? Ja että sekin on kohta loppu?
- Entä tiesittekö paljonko se maksaa? Se maksaa 3 markkaa numero, ja postikulut tykö vielä. Kysykää Sarjakuvaseuran osoitteesta tai Infon toimittajalta.

## ENGLISH SUMMARY

Sarjainfo 1974: 3/4  
Published by Finnish comics society  
Box 927, SF - 00101 HELSINKI 10,  
Finland  
Membership fee Fmk 10.- (under 18  
Fmk 5.-)  
Postisiirtotili 35 164-9 Bank account

1974, a year of "pop culture" in Finland.  
News and events in addition to those

solely to Finnish comic strips, has unfortunately died. When its editor Veikko Savolainen was forced to resign in order to be able to devote more time to his artistic career, the publisher of the magazine, Williams, decided not to continue this PR-publication of theirs, because it kept having too low a circulation. In the course of these three years Sarjis